

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI ANABİLİM DALI

ANAOKULLARINDA MEKANSAL MEMNUNİYETİN ARAŞTIRILMASI:
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU ÖRNEĞİ

SERA GÜLNAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ankara, 2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI ANABİLİM DALI

ANAOKULLARINDA MEKANSAL MEMNUNİYETİN ARAŞTIRILMASI:
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU ÖRNEĞİ

SERA GÜLNAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ankara, 2024

ANAOKULLARINDA MEKANSAL MEMNUNİYETİN ARAŞTIRILMASI: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU ÖRNEĞİ

Danışman: Doç. Dr. Gülçin Cankız ELİBOL

Yazar: Sera GÜLNAR

ÖZ

Bu tez çalışmasında Hacettepe Üniversitesi Anaokulu örneğinin mekânsal özelliklerinin değerlendirilmesi ve anaokullarının çocuklar ve öğretmenleri için daha güvenli, sağlıklı ve konforlu bir yaşam alanı haline getirilebilmesi için alınabilecek tasarım kararlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olarak planlanmıştır. Mekan analizinin yanı sıra anket yoluyla anaokulu öğretmenlerinin mekan memnuniyetleri araştırılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Mekan Memnuniyet Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, Hacettepe Üniversitesi Anaokulu'nda bulunan öğretmenlere uygulanmıştır. Ölçekte yer alan sorular ile öğretmenlerin bakış açılarını anlamak ve anaokullarında yaşanan mekânsal sorunları tespit etmek ve bu sorunlar hakkında çözümler önermek araştırmanın hedeflerindedir.

Anahtar sözcükler: kullanıcı memnuniyeti, çocuklar, anaokulu, iç mekan tasarımı, anaokulu öğretmenleri.

**KINDERGARTEN PLACE SATISFACTION REASEARCH: HACETTEPE
UNIVERSITY KINDERGARTEN EXAMPLE**

Supervisor: Doç. Dr. Gülçin Cankız ELİBOL

Author: Sera GÜLNAR

Abstract

This study examines Hacettepe University Kindergarten example and includes design desicions that needs to be followed, in order to make kindergardens safer, healtier, and more comfortable living places. In this study it is planned to make a qualitative research. Apart from space analysis, a survey is conducted to kindergarten teachers to examine their space satisfaction.To collect data, Place Satisfaction Scale is conducted to teachers working on Hacettepe University Kindergarten. The purpose of this study is to understand kindergarten teacher's viewpoint and detect actual workspace problems with the interpretation of the survey and to make suggestions through Hacettepe University Kindergarten example.

Keywords: User satisfaction, children, kindergarten, interior design, kindergarten teachers.

TEŞEKKÜR

Öncelikle, bu çalışmada benimle yakından ilgilenen, bana yol gösteren, emek veren, değerli hocam Sayın Doç. Dr. Gölin Cankız Elibol'a danışmanlığı için sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Her kararımnda yanımda olan, bana okulumu sevdiren hocam Sayın Prof. Dr. Bilge Onaran'a teşekkür ederim.

Ayrıca, beni bugüne getirmek için çabalamış olan, bana hep inanan, kızı olmaktan gurur duyduğum annem Prof. Dr. Sevgi Başkan başta olmak üzere tüm aileme teşekkür ederim.

Sera GÜLNAR

Ankara, 2024

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	iv
TABLOLAR DİZİNİ.....	vi
GÖRSEL DİZİNİ	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM MEKANLARI.....	4
1.1. Okul Öncesi Eğitim Yapıları Ve İç Mekan Bileşenleri.....	5
1.1.1. Mekansal Gereksinimler	6
1.1.2. Renk, Işık, Malzeme, Doku.....	11
1.1.3. Mobilya ve Donatı.....	18
1.1.4. Havalandırma, İklimlendirme ve İç Mekan Hava Kalitesi.....	22
1.1.5. Akustik.....	25
1.1.6. Aydınlatma.....	29
1.1.7. Güvenlik.....	31
1.1.8. Ek Unsurlar.....	32
2. BÖLÜM: ALAN ÇALIŞMASI	32
2.1. Yöntem	32
2.2. Bulgular	34
2.2.1. Ölçeğe İlişkin Bulgular.....	34

2.2.2. Gözleme Dayalı Bulgular.....	39
3. BÖLÜM: TARTIŞMA VE SONUÇ.....	47
KAYNAKLAR	51
EKLER	56
EK-1: Memnuniyet Ölçeği.....	56
Etik Komisyonu Onay Bildirimi.....	59
Etik Beyanı.....	60
Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu	61
Master Thesis Originality Report.....	62
Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı.....	63

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Oyun Etkinlik Odası Tasarım Kriterleri.....	16
Tablo 2. EN 12464-1:2011 Aydınlatma Standartlarına Göre Anaokullarında Önerilen Aydınlatma Değerleri, Işık Şiddeti ve Homojenlik Seviyeleri	28
Tablo 3. Çalışma Evreni ve Örneklem.....	33
Tablo 4. Anaokulu Öğretmenleri Üzerinde Uygulanmış Ölçek Ve Memnuniyet Oranları.....	34

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi.....	5
Görsel 2. Türkiye'nin İlk Ekolojik Anaokulu, Bahriye Üçok Anaokulu, İstanbul.....	7
Görsel 3. Örtülü Giriş Mekanı Örneği.....	7
Görsel 4. Hollanda'da Bulunan Anaokulu Çok Amaçlı Ortak Kullanım Alanı Örnekleri.....	10
Görsel 5. Wegrow Okulları, New York.....	13
Görsel 6. EcoKid Anaokulu, Vietnam.....	15
Görsel 7. Montpellier Anaokulu, İngiltere.....	16
Görsel 8. Montessori Yaklaşımına Uygun Mobilya Örnekleri.....	20
Görsel 9. Minik Kalpler Anaokulu 1.Kat Ve 2.Kat Planı, Konya.....	27
Görsel 10. FM Sistemi Çalışma Şekli (http://bit.ly/3RctewE).....	28
Görsel 11. Sınıf Aydınlatması Örnekleri.....	30
Görsel 12. Obukhivka Anaokulu Oyun Alanları, Ukrayna.....	32
Görsel 13. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu Yemekhanesine İnen Merdivenler.....	40
Görsel 14. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu Çocuk Oyun Bahçesi.....	41
Görsel 15. Beytepe Anaokulu Ek Binası Çocuk Oyun Bahçesi ve Beytepe Anaokulu Ana Binası Çocuk Oyun Bahçesi	41
Görsel 16. Beytepe Anaokulu Ek Binası Sınıfları.....	42
Görsel 17. Beytepe Anaokulu Aktivite Alanları.....	43
Görsel 18. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu Sınıf ve Tuvalet.....	44
Görsel 19. Beytepe Anaokulu Ana Binası Sınıf ve Aktivite Alanları.....	44

Görsel 20. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu Koridor, Depolama Üniteleri ve Askılıklar.....	45
Görsel 21. Beytepe Anaokulu Ek Binası Depolama Üniteleri Ve Askılıklar.....	45
Görsel 22. Beytepe Anaokulu Ana Binası Depolama Üniteleri ve Askılıklar.....	46
Görsel 23. Beytepe Anaokulu Ana Binası Yemekhanesi ve Beytepe Anaokulu Ek Binası Yemekhanesi.....	46

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AIA: Amerika Mimarlar Enstitüsü (The American Institute of Architects)

FM: Frekans Modülasyonu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NAEYC: Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Derneği (National Association for the Education of Young Children)

SHÇEK: Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu

STC: (Sound Transmission Class) Ses Geçiş Sınıfı

TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

GİRİŞ

Kişinin doğduğundan yaklaşık 6 yaşına kadar olan dönem, onun sağlıklı büyümesi açısından oldukça önemlidir. Bu döneme okul öncesi dönem denir. Günümüzde bilginin ve kültürün aktarımının önemli bir bölümünü eğitim kurumları üstelenmiş ve erken dönem eğitimi, anaokullarında verilmeye başlanmıştır (Dilmaç, 2018, s.1).

Çocuklar için mekan tasarlanırken çocuk merkez alınmalı, uzmanlar ile işbirliği yapılmalıdır. Aynı zamanda çocuk gelişiminin dinamik bir süreç olduğunun unutulmaması, farklılaşan ihtiyaçları ve çok yönlü gelişimi destekleyici alanların tasarlanması gerekmektedir (Babaroğlu, 2018, s. 1315).

Ülkemizde yetişkinler şehir ve binaları planlarken çoğu zaman çocukları göz önünde bulundurmamaktadır, ancak çocuklar nüfusun büyük bölümünü oluştururlar ve kendi adlarına konuşamazlar (İpçioğlu, 2019, s.1). Yetişkinlere göre uzamsal algı, çoğu zaman sadece görmeye dayanır, ancak mekanın analizinde tüm duyular kullanılmaktadır. Ölçek uzamsal algı için temel faktördür. Neufert'e göre, insan ölçeği insanın bir mekana ilişkin ilk izlenimini etkilemektedir çünkü belirli bir odanın boyutu, bu odanın ilk izlenimi için gereken toplam görsel bilgiyi çıkarmak için kaç kafa hareketi yapılması gerektiğine bağlı olarak belirlenir. Örneğin odanın yüksekliği 3,5 m ise, ortalama bir insanın odanın boyutlarını algılayabilmesi için birden fazla kafa hareketi yapması gerekir. Aynı prensip, çocukların mekanı algılaması ile ilgili olarak da uygulanabilir ancak çocukların aynı mekanı hem algılamak, hem de değerlendirmek için bir yetişkine göre daha fazla harekete ihtiyacı vardır. Buna rağmen, çocukların kullandığı alanlar da genelde ortalama bir yetişkin boyutlarına göre tasarlanmaktadır. Çocuklarda uzamsal algının erken yaşta geliştirilmesi ve desteklenmesi önemlidir, bu yüzden çocuk mekanlarının çocuğun ölçülerine göre tasarlanması gerekmektedir (Angelaki, vd. 2022, s5).

Anaokulları tasarlanırken kullanıcıların, yani çocukların ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Doğru tasarlanmış bir anaokulunda, kullanıcıların yaşamlarını güvenli, sağlıklı ve konforlu bir şekilde sürdürmeleri beklenmektedir. Ayrıca mekan tasarımı öğretmenin öğretim motivasyonunu da doğrudan

etkilediğinden eğitim üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır (Sancak ve Yıldırım, 2019, s. 637).

İnsanlar yaşadıkları fiziksel çevreyi ihtiyaçlarına uyacak şekilde değiştirir, bir süre sonra şekillendirmiş oldukları bu çevre onları değiştirmeye başlar (Babaroğlu, 2018, s. 1321). Yaşadığımız alanlar duygularımızı, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı etkilemektedir. Çocukluk döneminde de eğitim ortamlarının tasarımı çocuğun ilgisini çekecek tasarımsal özelliklere sahip ve çocuğun kendini evdeki kadar rahat ve güvende hissettiği bir yer olacak şekilde düzenlenmelidir. Birçok çağdaş yaklaşım eğitim alanlarının önemine dikkat çekmiş ve konuyu kendi ele alışında da buna değinmiştir. Head Start yaklaşımında, çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişimini arttırmak için özel öğrenme alanlarında su, inşaat, ısı, ışık, renk ve ses düzenlemelerine önem verilmiştir. Bir başka yaklaşım olan Montessori'de engeller minimuma indirilerek özgür bir ortam hazırlamak amaçlanmaktadır. Çocuğun duyu organlarını kullanarak malzemeleri, şekilleri ve renkleri keşfetme fırsatı yakalaması ve bu ortamda tek başına yada başkaları ile birlikte oynama, konuşma ve düşünme zevkini yaşaması sağlanır. Wardorf yaklaşımında ise anaokulu sınıflarının evin devamı hissi uyandırması amaçlanmaktadır, bu nedenle okullarda çocukların yeni beceriler kazanabilecekleri ahşap mutfak alanları, sandalye ve sıralar bulunmaktadır. Estetik güzelliğe ve sade renklerin kullanımına önem verilmektedir, bunun çocuğun hayal gücünü harekete geçirdiği ve sakinleştirdiği düşünülmektedir. Bir başka yaklaşım olan Reggio Emilia'da çevrenin üçüncü öğretmen olduğuna inanıldığından mekan düzenlemelerine daha fazla önem verilir. Okulda yansıtıcı yüzeyler kullanılarak kendilerini görme ve bireysel kimlik oluşturmaları amaçlanmaktadır. Okulda bireysel çalışmalarının sergilendiği alanlara yer verilir ve çocukların etkileşim halinde olması sağlanır (Babaroğlu, 2018, s. 1315).

Yetişkinlerin kendilerini ifade ederken konuşması çocuklarda oyun oynamaya karşılık gelmektedir. Aynı zamanda oyun çocuğun sosyalleşmesi için önemli bir araçtır. Çocukların günün önemli bir vaktini anaokullarında geçirdiğini göz önünde bulundurursak oyun için en uygun ortamın anaokulu olduğunu söyleyebiliriz. Karmaşık, güvenli, bağlantılı, sosyal, zorlayıcı, esnek, ve geliştirilebilen özellikteki çocuk oyun alanları ile çocukların daha uzun süre oyun oynadıkları, daha sakin davrandıkları ve daha paylaşımcı oldukları gözlemlenmiştir. Günlük yaşam

pratiklerini oyun oynayarak öğrenen çocukların gerçek evlere ve mekanlara benzeyen, ölçeklendirilmiş oyun alanları kullanması, onların toplumsal kural ve rolleri öğrenme konusunda pratik yapmasına imkan sağlayacaktır. (Öztürk ve Tayılga, 2021, s.1232). Oyun alanlarının konsepti çocuğun hayal gücünün gelişmesine doğrudan etki etmektedir. Biçim, ölçek, oran, strüktürel çözümler, aydınlatma ve havalandırma, renk gibi bileşenlerin mekandaki doğru kullanımı ile çocuğun hayal gücü desteklenebilmektedir (Öztürk ve Tayılga, 2021, s.1228).

Ölçek ve oran kavramının çocuğun üzerinde önemli psikolojik etkileri vardır. Büyük hacimli, yüksek tavanlı mekanların ve antropolojik olarak çocuğa uygun olmayan mobilyaların çocukta korku ve endişe yarattığı bilinmektedir, çocukların güvende hissetmek için küçük oyun kulübelerinde ve masa altlarında oyun oynaması da buna bir örnektir. Ayrıca mekandaki doğal ışık ve havalandırma kullanımı çocuğun zaman algısını oluşturabilmesi için önemlidir ancak kapı ve pencere açıklıklarının kontrollü bir şekilde yapılması gerekmektedir. Doğal ışık çocuğun mekanda kendini güvende hissetmesi için gerekli bir unsurdur. Çocuk oyun alanlarında su ve kum gibi dokunma duyularını harekete geçiren malzemelerin kullanımı keşfederek ve hissederek öğrenmelerini amaçlamaktadır (Öztürk ve Tayılga, 2021, s.1230-1231).

Bu çalışmada Hacettepe Üniversitesi Anaokullarındaki kullanıcı grubundan biri olan öğretmenlere yönlendirilen sorular ile okul öncesi öğretim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin mekânsal düzenlemelere yönelik memnuniyetlerini değerlendirip iç mekan bileşenlerinin doğru kullanımını bu bağlamda araştırmak amaçlanmıştır.

Bireyin memnuniyeti bireyin iş ve iş koşullarını, kendi istek ve beklentileriyle karşılaştırarak ortaya çıkan durumu yansıtmaktadır. Beklentiler ile gerçekleşen durum arasındaki uyum arttıkça, memnuniyet algısı da kademeli olarak artış gösterir (Sancak ve Yıldırım, 2019, s. 636).

“Kalıcı öğrenmelerimizin çoğu duyuşsal alanı da içine alan sosyal-duygusal alanda gerçekleşmektedir. Mekan, mobilya, renk, ışık, ses, kokular, yüzeyin sahip olduğu özellikler, zemin, tavan gibi etkenler öğrenmeyi etkilemektedir” (Sezer, 2019, s.73). Anılarımızı benzer koku ya da şarkı duyduğumuzda hatırlamamız da bunun bir örneğidir. Öğrenmede büyük etkisi olan okul öncesi eğitim alanlarının, çocukların

gelişim alanlarına uygunluğu doğru değerlendirilmeli ve mekanlar buna göre tasarlanmalıdır.

1. BÖLÜM: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM MEKANLARI

Okul öncesi eğitim mekanları çocukların en çok gelişim gösterdikleri 0-6 yaş döneminde kullanıldığından, çocuğun kendini güvende hissetmesi sağlanıp, eğitimlerin en verimli şekilde geçmesi için uygun ortam oluşturulmalıdır. Çocuk için keşfetme ve öğrenme kendini güvende hissetmesi ile başlar. Bu yüzden öncelikle bu yaş grubundaki çocukların gelişim özellikleri bilinmeli ve eğitim mekanları buna uygun olarak tasarlanmalıdır. 1898 yılında Maria Montessori çocuklardaki geç öğrenmenin nedeninin çevrelerinde uygun uyaranlar bulamamaları olduğunu savunarak çocuk gelişiminde çevrenin önemi üzerine araştırmalarına başlamıştır. Çocuğun gelişimi, keşfetme duygusuna hitap edecek ve onu teşvik edecek ne kadar etken varsa o kadar artacaktır (Öden, 2021, s. 289).

Jean Jacques Rousseau da Emil isimli eserinde çocuk eğitimi ile ilgili olarak çocuğun saf ve temiz doğduğunu ancak çocuğu kötü ekleyen toplum olduğunu yazmıştır. Çocuğun özgürce denetimli bir çevrede yetiştirilmesi gerektiğini düşünmektedir ve bu düşüncesi günümüz pedagoglarını etkilemiştir (Şenol, 2004, s.166)

Doğru tasarlanmış okul öncesi eğitim mekanlarının sahip olması gereken başlıca özellikler, çocukların özgürce hareket edebilmeleri için yeterli alan bulunması, kazaya sebep olabilecek unsurların minimuma indirgenmesi, hem bireysel hem de grup halindeki etkinliklere uygun olması, çocuk için görsel anlamda ilgi çekici olması, havalandırma, aydınlatma ve ısınmasının çocuğa uygun ayarlanmış olması, gerekli kontrollerden geçmiş ve temiz olması olarak sıralanabilir (Erzurum vd., 2020, s.375).

1.1. Okul Öncesi Eğitim Yapıları ve İç Mekan Bileşenleri

Maslow'un insan gereksinimlerini sıraladığı gereksinimler hiyerarşisi grafiğinde de bahsedildiği gibi, çocuğun hem barınma ve düzen gereksinimi yani biyolojik

gereksinimleri, hem güvenlik ve mahremiyet algısını kapsayan güvenlik gereksinimleri, hem sosyalleşme yani ait olma gereksinimleri bir yandan da saygınlık, kendini kanıtlama ve duygusal ihtiyaçlarının okul öncesi eğitim döneminde karşılanması önemlidir (Baran, Yılmaz, vd., 2007, s. 29).

Görsel 1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi. (Alşensoy, 2019, s.20).

İdeal bir anaokulunda bu gereksinimler önemli ölçüde karşılanmaktadır. Bir çocuğun eğitim aldığı mekanın duvarlarındaki, tavanındaki ve zemin döşemesindeki malzeme çocuğun algısını etkiler. Bu malzemelerin dokusu, rengi ve tasarımı temel bileşenler olarak kabul edilir. Okul öncesi eğitim yapıları değerlendirilirken hem fonksiyonel hem de estetik yönüyle değerlendirilmesi uygun olacaktır (Baran, Yılmaz, vd., 2007, s. 29).

1.1.1. Mekansal Gereksinimler

Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanışlı bir iç mekân tasarlamak için mekan içerisinde aktivite çeşidine göre sınıflandırılma yapılması gerekmektedir. Uygulanacak aktiviteye göre ilişkili olduğu diğer mekanlar göz önünde bulundurulup ona göre mekân konumlaması yapılmalıdır. Öğretmenin kolay gözlem yapabilmesine yardımcı olmak için, yoğun fiziksel aktiviteler ile sessizlik gerektiren aktiviteleri ayırmak ve masa başı aktiviteleri ile teknik gereklilikleri bir araya getirmek gibi benzer etkinlikleri gruplamak ve farklı olanları bölmek daha uygun olacaktır. Aynı zamanda bu aktiviteleri tanımlamak ve mekân içerisinde

sınırlandırmanın çocuğun konsantrasyonunu arttırdığı gözlemlenmiştir (Tezel, 1999).

Montaigne'inin "Çocuklar için oyun, onların en ciddi uğraşdır." sözünden de anlaşıldığı gibi oyun çocuğun hem bedensel hem de ruhsal gelişimi için çok önemlidir, çünkü oyun çocuğun tek başına tecrübe edinmesine, kendilerini tanımalarına, bedensel ve duygusal açıdan güçlenmelerine, arkadaş edinmelerine ve iyi vakit geçirmelerine yardımcı olur. Çocuğun ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmış bir oyun odası, çocuğun büyümesine ve gelişmesine yardımcı olur (İpçioğlu, 2019, s. 12). Oyun alanlarından ahşap kullanmak çocuğun ilgisini çekmeye yardımcı olacaktır. Ahşap ile saklanma alanları, rampalar, tırmanma duvarları içeren küçük evler oluşturulabilmektedir (Öden, 2021, s. 285).

Uyku ve oyun odalarında solunabilir temiz hava hacminin de kişi başı en az 5m³ olması gerekmektedir (İpçioğlu, 2019, s. 14). Grup odaları ile oyun alanı ve bahçe arasındaki gidiş geliş serbest ve çocuğun rahatça erişebileceği şekilde olmalıdır. Binanın planlanması çocuğun program değişikliklerine olanak sağlayacak esneklikte ve çocuğun ilgi gereksinimlerini göz önünde bulunduracak şekilde yapılmalıdır (Baran, Yılmaz, vd., 2007, s. 30). Ayrıca açık oyun alanlarında çocuğun bitki ve hayvanları keşfetmesi önemlidir, doğa sevgisi bu yaşta aşılana başlanmalıdır. Gürültü kirliliğini engellemek, şiddetli rüzgar ve egzoz gazlarının etkisini azaltma ve çocuğun oksijen ihtiyacını sağlamak açısından da okul öncesi eğitim mekanlarının yeşillendirilmesi önemlidir. Bu nedenle doğru yer seçimi yani bitki örtüsü çocuk için önemli gerekliliklerden biridir. Anaokulu bahçesinin bitki örtüsünün kışın güneş ışınlarını daha iyi yansıtması aynı zamanda kış aylarında güneş ışınlarının tersi yönlerinde yaprak döken ağaçlar bulunması ya da yetiştirilmesi önerilmektedir (Şenol, 2004, s. 82). Çocuklar sık sık çim ekmeli, kesmeli ve bitkileri sulamalıdır. Anaokulu tasarımlarında kullanılan malzemelerin yanı sıra bu etkinliklerin yapılabileceği alanların olması çocuğun sağlıklı gelişimi için çok önemlidir ve çocukların doğa ile bağlantı kurmasına yardımcı olur (Öztürk ve Bayrak, 2017, s. 34).

Görsel 2. Türkiye'nin İlk Ekolojik Anaokulu, Bahriye Üçok Anaokulu, İstanbul. (Şenalp ve Çınar, 2022, s.53)

Anaokulu girişleri üzeri örtülerek çocuk için daha korunaklı bir hale getirilebilir. Yağmur, kar, rüzgar gibi havalarda korunmayı sağlayan bu örtülü alan, çocuğun anaokuluna girmeden önce ebeveynleri ile vedalaşmaları için oluşturulmuştur ve çocuk ve ebeveyn için bekleme alanı sağlar. Bu mekan, duvar ve çit gibi elemanlarla sınırlandırılabilir veya küçük bir on bahçe ile de çevrilebilir (Şenol, 2004, s.100).

Görsel 3. Örtülü Giriş Mekanı Örneği. (Şenol, 2004, s.101).

Bina girişinde çocuk ve veliler için rahat giriş çıkış yapabilecekleri genişlikte alan bulunmalıdır. Ana girişte ise sıcak ve korumalı bir kapı bulunması gerekmektedir. Bu alanda çocukların ayakkabı ve mont çıkarttıkları vestiyer bulunmalıdır, ayrıca çocukların güvenle ayakkabılarını giyip çıkartabilecekleri oturma alanları ve kendi kıyafetlerini yardım almadan asabilecekleri 1 metre yüksekliğindeki askılıklar bulunmalıdır (İpçioğlu, 2019, s. 11). Binada ise yaklaşık 1/3 oranında servis ve depolama alanının bulunması önemlidir çünkü çocuğun kendine ait eşyalarını

koyabileceği alanı olduğunda kendini oraya ait hissetmesi ve okula daha hızlı uyum sağlaması beklenmektedir. Ayrıca engelli çocuklar için de gerekli tedbirlerin alınması ve kolay ulaşılabilir bir noktaya fiziksel engelli asansörü yapılması gerekmektedir. Oyun sanat ve uyku odalarının tuvaletlere yakın ve erişilebilir olması çocuğun tuvalet alışkanlığını edinmesi ve öğretmenlerin kontrolünde tuvaleti kullanması için önemle üzerinde durulması gereken bir noktadır. Tuvalet kapılarının dışarı açılır ve kilitsiz olması çocuğun güvenliği açısından önem arz etmektedir. 3-6 yaş grubu çocuklar için uygun olan klozet yüksekliği 30 cm, lavabo yüksekliği 60 cm'dir, ayna aksı da lavabodan 55 cm yükseklikte bulunmalıdır (Kızılkın ve Türkyılmaz, 2021, s. 57). Ayrıca tuvalet eğitiminin tamamlanması amacıyla çocuklar için öğretmen kontrolünde kullanılacak tek kişilik tuvaletlerin okul öncesi eğitim yapılarında bulunması çocuğun arkadaşları tarafından dışlanmaması ve yetersiz hissetmemesi için gerekli bir çözümdür (İpçioğlu, 2019, s. 15).

Okul öncesi eğitim yapılarında mekanları birbirine bağlayan koridorlarda, tek tarafında iki ya da ikiden az kapı kullanılırsa en az 1.5 metre, koridorun tek tarafına açılan kapı sayısı ikiden fazla ise en az 2 metre, koridorun iki tarafına da kapı açılıyorsa en az 2.5 metre yer bırakılması gerekir ve iyi planlanan bir eğitim mekanında sirkülasyon alanı diğer alanların %50-%60'ı kadar yer kaplar (MEB, 2015).

Anaokulunun tek katlı olması ve merdivenli çözümlerden uzak durulması planlamada önemlidir. Anaokullarında açık tesisat bulunan bodrum katlarından, bahçeye çıkışta kot farkından ve girift koridor çözümlerinden kaçınmak gerekmektedir. Olanaklar dahilinde anaokulunun anayol ve trafikten uzakta konumlanmış olması tercih edilmelidir, böylece çocuk hava ve gürültü kirliliğinden zarar görmeyecektir. Binanın sağlık koşullarına uygun ve parmaklıklarla çevrili olması da çocuğun sağlığı ve güvenliği için önemli bir kriterdir (Baran, Yılmaz, vd., 2007, s. 31).

“Okul öncesi eğitim yapılarında bulunması gereken eğitim mekanları ise şu şekildedir:

- Oyun odaları ve köşeleri
- Evcilik köşesi

- Blok köşesi
- Müzik köşesi
- Bilgisayar köşesi
- Fen-doğa köşesi
- Kukla köşesi
- Kitaplık köşesi
- Masa oyuncakları köşesi
- Manipülatif oyunlar köşesi” (Baran, Yılmaz, vd., 2007, s.31).

Çocuğun zengin hayal gücünü ve yaratıcılığını besleyen okul öncesi eğitim mekanları sosyal bir varlık olan çocuğun sağlıklı gelişmesine yardımcı olur. Tek düze olmayan, çocuğun keşfetmesine elverişli olarak düzenlenen mekanlar amaçlanmalıdır. Bu mekânlar tasarlanırken, çocukların grupça kullanılacakları sınıfların farklı boyutlarda kullanıma uygun ve çok amaçlı kullanım esnekliğine sahip olmasına özen gösterilmelidir. Sınıf genişliğinin kişi başına 3-4 m² olması gerekmektedir, sınıfların en az 20 en çok 25 kişi olması uygun olacaktır. (İpçioğlu, 2019, s.9). Çocuk sayısının fazla olmasının, bu nedenle yeterli sınıf büyüklüklerinin bulunmamasının, etkinlikleri olumsuz etkilendiği, çocuğun verimini düşürdüğü ve öğretmenlerin sınıf hakimiyetini kaybettiği, etkili iletişim kuramamalarına sebep olduğu gözlemlenmiştir (Ayyıldız ve Kahraman, 2019, s. 57).

Eğitim alanları dışında çocuğun gereksinimlerinin karşılanabileceği diğer mekanlar ise, oyun alanları, uyku odaları, mutfak, tuvalet ve yemek odalarıdır. Ayrıca okul öncesi eğitim mekanlarında öğrenciler gibi öğretmen ve personelin gereksinimlerini karşılayacak alanların da bulunması gerekmektedir, bunlara örnek olarak yönetici odaları, personel odaları, veliler için bekleme alanları, kiler depo ve teknik birimler verilebilir (İpçioğlu, 2019, s.9). Müdür ve öğretmenlerin odalarında velilerle görüşme, kayıt işlemleri, müdür ve öğretmen görüşmelerinin yapıldığı alanlardır ve bu alanların kapalı olarak tasarlanması ya da çocukların kontrolünün daha kolay sağlanabilmesi için açık olarak tasarlanması da uygun olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen standartlara göre müdür odasının okula giriş çıkışları daha iyi takip edebilmesi ve çocukları kontrol edebileceği şekilde konumlandırılması gerekmektedir (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim yapılarında çocuklar tarafından toplu gerçekleştirilen spor, tiyatro, sinema gibi etkinliklerin sergilendiği çok amaçlı alanlar bulunmalıdır ve bu alanlar grup odaları ile birlikte de tasarlanabilir. Bu alanların ihtiyaç dahilinde büyüüp küçülmesi gerekmektedir. Bu alanların kapasitesi kişi başına 1.20 m2 alan düşecek şekilde düşünülmelidir ve mekanın büyüklüğünden ötürü genelde yapay aydınlatma ve havalandırma kullanılır (İpçioğlu, 2019, s.15).

Görsel 4. Hollanda'da Bulunan Anaokulu Çok Amaçlı Ortak Kullanım Alanı Örnekleri Opmaat Okulu (sol üst), Twickel Koleji (sağ üst) De Spil Okulu (sol alt), Mfc De Salamander Okulu. (sağ alt) (Alşensoy, 2019, s.33).

Çocukların gün içerisindeki beslenme ihtiyaçlarını gidermek üzere okul öncesi eğitim mekanlarında yemekhaneler bulunmaktadır. Yemekhanelerde kullanılan masa, sandalye gibi mobilyaların, çocuk vücut ergonomisine uygun ve silinebilir özellikte olduğuna dikkat edilmesi gerekmektedir (Kalemci,1995). Döşemelerin sık derzli, küçük boyutlarda, kaymaz ve kolay temizlenebilir olması önemlidir. En az 100 lux aydınlık düzeyi ve en fazla 44 dB gürültü seviyesi olmasına dikkat edilmelidir (Kızıllan ve Türkyılmaz, 2021, s. 57). Yemek odaları olarak ayrı düşünülebileceği gibi çok amaçlı salon ile birlikte de tasarlanabilmektedir. Bu alan açık oyun alanı ile bağlantılı olarak konumlandırılırsa havanın elverişli olduğu günlerde dış mekanda da gerçekleştirilebilir. Bu açık oyun alanında uygun peyzaj düzenlemeleri ve donatı unsurları seçilmeli, gezilecekleri yollar, oturma alanları

ve ekme biçme gibi uygulamalı alanlar tasarlanmalıdır. (Kızıllan ve Türkyılmaz, 2021, s. 57).

1.1.2. Renk, Işık, Malzeme, Doku

Renk doku ve malzeme çocuğun çevresini algılamasındaki önemli bileşenlerdir. Mekan ve mobilya tasarımında bu bileşenler göz önünde bulundurulmalıdır.” Renkler, ışık nesnelere çarptığında gördüğümüz ve beynimizin bunu bizim için yaptığı yoruma denmektedir. İç mekanda renklerin insan algısına katkıda bulunmak ve mekanın kullanım amacını ifade etmek gibi işlevleri vardır. Mekanda işlevini doğru yerine getirebilen renk seçimleri kullanıcının işlevlerini rahat sürdürmesine yardımcı olur ve kullanım sırasında yorgunluk hissi uyandırmaz (Dilmaç, 2018, s. 23). Çocuk bir mekana ilk girdiğinde önce renklere daha sonra mobilyalara odaklanır çünkü çocuğun dikkatini ilk çeken şey göz hizasındaki renktir. İlk karşısındaki duvar sonra tavan gözlemlenir, süreç diğer duvarlar olarak devam eder ancak eğer tavanda ilgisini çekebilecek renk yada aydınlatma yoksa çocuğun dikkati dağılır (Dilmaç, 2018, s. 28). Mekan için renk seçimi yapılırken mekandaki her bir bölümün ne işe yaradığını düşünmemiz ve renkleri buna göre eşleştirmemiz gerekiyor aynı zamanda renk mekanın işlevi doğrultusunda tercih edilmelidir (Dilmaç, 2018, s. 26).

3-6 yaş grubu çocuklar çevresini form ve şekildense rengi ile algılamaktadır. Yaş renk tercihinde önemli bir etkidir. Teknolojik gelişmeler ve küreselleşme nedeniyle çocukların renk seçimleri etkilenmektedir. Özellikle çocuğun kullanacağı oyuncak, mobilya ve donatı elemanları üzerinde tasarım kararları alınırken rengin önemli bir unsur olmasının sebebi çocuğun psikolojisi üzerindeki etkisidir (Elibol, Kılıç, vd., 2006, s.36).

Renk nesnelere uzaklıkta olduğunu anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsurdur. Mekandaki duvarda ve aydınlatmada farklı renkler kullanarak, uzaklık-yakınlık etkisi yaratılarak odanın daha ilgi çekici olmasını sağlamak mümkündür. Açık ve pastel renkler mekanda uzaklaştırıcı, koyu renkler ise yakınlaştırıcı etkiye sahiptir. Çocukların evlerindeki gibi samimi, güvenli ve sıcak ortamda hissetmeleri için mekanda açık renk tonlarının uygulanması ve mekanın içinde kaybolmuş

hissetmemeleri için sıcak renklerin tercih edilmesi gerekmektedir (Dilmaç, 2018, s. 27). Örneğin; kırmızı renk tonlarını enerji, hareket ve egzersiz ihtiyacı olan çocuğun odasında kullanmak uygunken, hiperaktif bir çocuğun eğitim ve oyun alanlarında kullanmak uygun olmayacaktır. Uyku odalarında mavi renk kullanımı sakinleştirici ve uyku düzenleyici etkisi nedeniyle doğru bir seçenek olacaktır ancak lacivert tonlarındaki mavinin depresyonu tetikleyici etkisi olduğundan dikkat edilmesi gerekmektedir. Eğitim alanlarında dinginlik ve enerji verici renkler kullanılmalıyken oyun alanlarında kontrast renkler dikkatlice tercih edilmelidir. Mekanda geçirilecek süre göz önünde bulundurulmalı ve göz yormayan, doymamış renkler seçilmelidir (Dilmaç, 2018, s. 24). Okul öncesi çocukların mobilya seçimini yaparken ebeveynler metal, plastik, lake boyalı yüzeyleri tercih etmektense ahşap mobilya malzeme görünümünü daha çok tercih etmektedirler. Bu yüzeylerde en çok pembe, sarı ve mavi gibi renkler tercih edilmektedir (Burdurlu vd., 2004). Ayrıca her rengin insan üzerindeki etkisinin farklı olduğunun unutulmaması gerekmektedir, çocuk mekanlarında da renkler çocuğun yaş ve tercihlerine göre belirlenmesi doğru olacaktır. (Elibol vd., 2006, s.36)

Newyork'da bulunan Wegrow Okulları Montessori yaklaşımına uygun olarak tasarlanmıştır ve çocuğun oyun yoluyla öğrenmesi ve doğayı korumayı öğrenmesi amaçlanmıştır. Mekanın iç tasarımında yeşil renk tonlarında geniş minderler yeşil alanları ve gri yastıklar çakıl taşlarını simgelemektedir. Bu tonlar çocuğa doğayı hatırlattığından sakinlik, huzur ve güven hissi oluşturmaktadır (Doğan ve Baksi,2019, s. 97).

Görsel 5. Wegrow Okulları, New York. (Doğan ve Baksi, 2019, s. 97).

İnsan gözünün algılayabileceği, 380-780 nm değerleri arasındaki ışınlar görünür ışın olarak adlandırılır. 380 nm değerinden daha uzun dalga boyundaki ışınlara mor ötesi ışın, 780nm'den uzun dalga boyundaki ışınlar ise kızıl ötesi ışınlar denir

ve insan gözü tarafından görülemez (Ünver, 1984). Canlılar ışık sayesinde çevrelerindeki renkleri ve objeleri görebilir. Güneş tarafından elde edilen ışıklar doğal ışık olarak adlandırılır ve bu ışık türü gözü yormadığından iç mekanlarda olabildiğince gün ışığından faydalanılması gerekmektedir. Doğal ışığın diğer verimli kullanım şekli de mekan içindeki ışığın yansıtılmasıdır. Güneş ışığının insan üzerinde farklı psikolojik ve duygusal etkileri vardır ve ışığın geliş yönü, geliş açısı ve gelen ışık miktarı bu etkiyi tetiklemektedir. Yapay aydınlatma kullanılırken de ışığın rengi doğru seçilmelidir (Dilmaç, 2018, s. 22).

Okul öncesi eğitim mekanlarında kullanılan doğru aydınlatma çocuğun evinden uzaktayken kapalı alanda güven ve rahatlık hissi vermektedir. Ayrıca bu mekanlarda kullanılan ışığın kalitesi kaza riskini düşürmektedir. Yapılan araştırmalara göre özellikle beyaz tahta ve benzer teknolojilerin kullanılmaya başlaması ile birlikte eğitimde kullanılan aydınlatma sisteminin kötü olması yaygın bir sorun haline gelmiştir. Wilkins ve Winterbottom (2009) çalışmalarında sınıflarda bulunan 100 hZ değerindeki floresan aydınlatmanın sınıflardaki çocuklar üzerindeki etkileri gözlemlenmiştir. Çalışmaya göre, incelenen sınıfların %88 i 100hZ değerinde floresan aydınlatma kullanmakta olup çocuklar üzerinde fiziksel rahatsızlık, görsel stres, baş ağrısı ve öğrencilerin akademik başarılarında gözle görülür bir düşüşe neden olmaktadır (Çandır, 2020, s. 41-42). Ayrıca başka bir araştırmaya göre sıcak beyaz ışığın öğrencilerin üzerinde huzursuzluğu azaltma, sosyal davranışlarını olumlu etkilediği tespit edilmiştir (Çandır, 2020, s. 42).

Tek başına yapay aydınlatmanın çocuğun algısal gelişimi için yeterli olmadığı bilinmektedir, bu yüzden okul öncesi eğitim mekanlarına olabildiğince fazla gün ışığı alınmalıdır. Mekan tasarlanırken aydınlatma ilk önce planlanan ancak en son uygulanan unsur olmalıdır ve bütünlük bozulmamalıdır. Okul öncesi eğitim mekanlarında aydınlatma kademeli olarak yapılmalıdır, böylece aydınlatmada monotonluk önlenmiş olur. Eğitim amaçlı kullanılmakta olan sınıf mekanlarında, aydınlatma elemanlarının, aydınlıktan karanlığa doğru cisimlerin gölgelerini ve gölgeleri doğrudan görme imkanı sunması ile aydınlatma doğru planlanmış olur (Dilmaç, 2018, s. 22).

Doğal ışık kaynağının mekana alınmasında kullanılan pencerelerin çocuğun göz hizasında konumlandırılması ergonomik açıdan uygun olacaktır. Güneş ışığından

maksimum verimin elde edilebilmesi için günün farklı saatlerine, mevsimsel değişimlerine ve iklim şartlarına göre konumlamalar hesaplanmalıdır (Dilmaç, 2018, s. 23). Okul öncesi eğitim yapılarında pencerelerin iklim koşullarına uygun olarak konumlandırılması ve sabah güneş alabileceği şekilde doğu cephede bulunması gereklidir ve çocuğun dışarıyı görmesi ve doğal ışıktan faydalanması gerekmektedir. Uyku saatinde ve film izlenirken odanın karartılmasını sağlamak üzere kolaylıkla hareket edebilen, sade, gölgeli ve koyu renk perdeler tercih edilmelidir (İpçioğlu, 2019, s. 12). Ayrıca okul öncesi eğitim yapılarında aydınlatma tasarımında bazı standartların karşılanması gerekmektedir. Işık miktarı mekanın fonksiyonuna göre değişiklik göstermektedir. EN 12464-1:2011 aydınlatma standartlarına göre okul öncesi eğitim yapılarında aydınlatma düzeyinin 0.40 homojenlik ile 300 lux'ın üzerinde olması gerekmektedir (Angelaki, vd., 2022, s.21). Küller ve Linnste'nin 1922'de doğal ışık alan ve almayan öğrenciler üzerinde yaptığı bir araştırmaya göre de eğitim yapısında doğal ışıktan faydalanamayan çocukların kortizon ritimlerinde bozulma meydana geldiği ve bundan ötürü çocukların konsantrasyonunu kötü etkilendiği ortaya çıkmıştır (Çandır, 2020, s. 42).

Ahşap, doğal taş, saman, bambu gibi doğal malzemelerin mekandaki kullanımı doğayı anımsatmaktadır. çocuğun çevreye olan farkındalığını arttırmak için kullanılan doğal malzemelerin çeşidini arttırmak faydalı olacaktır. Araştırmalara göre yeşil kullanımı anaokullarında su ile ilişkili alanların kullanımına göre göre daha fazladır. Su aktivitelerine olan ilgileri bilinen bu yaş grubu çocuklar, su aktiviteleri ile çok fazla şey deneyimleyebileceği gibi, su ve kum gibi malzemelerle ilişkili alanların daha yoğun kullanıldığı tasarımlar çocuğun ilgisini çekecek ve öğrenme verimliliğini arttıracaktır (Öztürk ve Bayrak, 2017, s. 34). Bu malzemelerin yerine yapay malzemelerin tercih edilmesi hem zararlı maddelerin çocuk tarafından diffüze edilmesi ile çocuğun sağlığı tehlikeye atacağından, hem de atmosferin sıcaklığını azaltacağından kullanımından kaçınılması önerilmektedir. Ahşap malzemenin zemin malzemesinde kullanımı ile ahşabın çocuklar ile temas edip çocukları rahatlamalarını sağlamaktadır, aynı zamanda ortama sıcak bir hava katmaktadır (Erzurum, vd., 2020, s. 378).

Boyasız ahşap sağlığa zararsız, kolay işlenebilir, estetik değeri kolayca arttırılabilen, renk ve desen çeşitliliği olan, kullanım yerine göre, yumuşaklığı ve

ağırlığı seçilebilen, kolaylıkla istenen renge boyanabilen ve ekonomik olarak uygun bir malzemedir. (Elibol vd., 2006, s.38-39) Ayrıca ahşap düzenli bakım yapıldığı takdirde yüksek dayanımı sayesinde uzun yıllar kullanılabilir. Ayrıca mekandaki doğal malzeme kullanımı her mekanın kendi yaşanmışlığı, anısı ve izleri olduğundan çocuğun okulunu benimsemesine ve yaşanan mekanda aidiyet duygusu geliştirmesine yardımcı olacaktır (Erzurum, vd., 2020, s. 378)

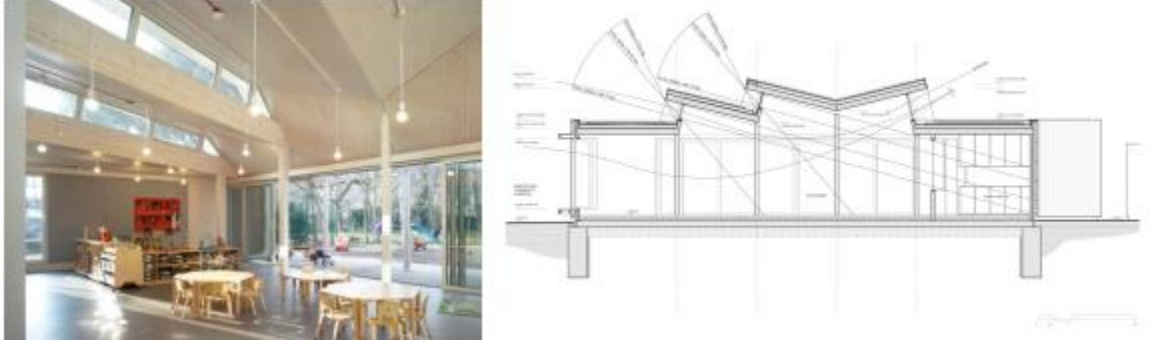
Çocuklar için tasarlanmış olan Vietnam'da bulunan EcoKid Anaokulu'nda kolon ve tavanda farklı eğrisellikler kullanılmıştır. "EcoKid" Anaokulu, Vietnam'daki LAVA mimarları tarafından tasarlanmıştır. Çocuklar için farklı bir ortam yaratılması amaçlanmış ve binanın yapısal unsurlarını daha ilginç hale getirmek için çok yönlülüğü bilinen ahşap malzemeden mekanda yararlanılmıştır (Öden, 2021, s. 291).

Görsel 6. EcoKid Anaokulu, Vietnam. (Öden, 2021, s. 291)

Okul öncesi eğitim yapılarındaki iç duvarda kullanılan cam malzeme çocuğun sosyalleşmesine fırsat tanımaktadır. Anaokullarında tasarımlarında yemekhanelerin iç duvarlarında yada mekanda iç avlu oluşturulacak şekilde duvarda cam kullanılması buna örnek gösterilebilir. Ayrıca camın boyutu büyüdükçe doğal aydınlatmadan alınacak verim de artmaktadır ve geniş cam kullanımı mekana ferahlık hissi vermektedir. Camın okul yönetim ve idari işlerin bulunduğu alanlardaki kullanımı şeffaf yönetime katkı sağlarken çocuğun güvenliği açısından da önemlidir. Buna rağmen, saydamlığın kullanıcıların özel alanını kısıtlaması sebebiyle camın gerektiğinde açılıp kapanabilir yüzeylerle, perde, donatı gibi portatif elemanlarla buluşması kullanıcılara ait küçük bireysel alanlar yaratmak için iyi bir çözümdür (Aktürk ve Şen, 2019, s. 58).

Çatı pencereleri İngiltere’de bulunan Montpelier Anaokulunun bina tasarımında kullanılmıştır ve Şekil 3’te gösterilmiştir. Anaokulunda bulunan aktivite alanlarında doğal ışığın maksimum seviyede kullanılmasını bu çatı pencereleri sağlarken aynı zamanda doğal havalandırma işlevi de görmektedir. Aynı zamanda yapının taşıyıcı yapısında ve tavan kaplamasında ahşap kullanılması çocuklar için sıcak bir atmosfer sunmaktadır. Bunun gibi planlamalar, çocuklara sunduğu katkıların dışında enerji verimliliğini de arttırmaktadır (Yanılmaz, vd., 2019, s. 525)

Görsel 7. Montpelier Anaokulu, İngiltere. (Yanılmaz, vd., 2019, s. 525)

Okul öncesi eğitim mekanları tasarlanırken çocukların kullanımına uygun olması için bazı standartlar dâhilinde tasarlanması gerekmektedir. Bu standartlar Milli Eğitim Bakanlığınca “Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları” olarak belirlenmiştir ve Tablo 1’de verilmiştir.

KULLANIM AMACI	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen gözetiminde oyun ve fiziksel aktivite amaçlı kullanılan mekanlar
KONUMU	<ul style="list-style-type: none"> • Zemin katta, tercihen bahçeye açılabilir özellikte olmalıdır.
ALAN	<ul style="list-style-type: none"> • Kişi başına 2.40m² alan düşmelidir.
DÖŞEMELER	<ul style="list-style-type: none"> • Yer döşemeleri PVC kaplama olmalıdır • Darbeye dayanıklı, kolay temizlenebilir, kaymaz, bakım gerektirmemesi gerekmektedir. • Malzemelerin yangın direncinin A sınıfı olması gerekmektedir. • betonarme ve son kaplamanın arasına 3-5mm kalınlığında darbe emici şilteler uygulanmalıdır.
TAVANLAR	<ul style="list-style-type: none"> • Bakım gerektirmeyen, kolay temizlenebilir özellikte malzeme kullanılmalıdır. • Asma tavanda alçıpan tercih edilmelidir ve hijyenik olmalıdır.
DUVARLAR	<ul style="list-style-type: none"> • Kolay temizlenebilir su bazlı boya malzemesi tercih edilmelidir. Duvar alt kotlarında darbeye dayanıklı olması için epoksi boya yada yağlı boya kullanılmalıdır.

Tablo 1. Oyun Etkinlik Odası Tasarım Kriterleri (Erzurum vd., 2020, s.375).

Kurşun, son derece tehlikeli bir kimyasaldır ve bina yapı malzemelerinde, boya, duvar kâğıdı, yalıtım malzemeleri ve sosyal yaşam alanlarında kullanılan birçok malzemede diğer malzemede de genellikle kullanılmaktadır. Kurşun biyolojik olarak parçalanmamaktadır ve zehirsiz hale getirilememektedir. Kurşunun toksik etkisinden özellikle çocuklar etkilenmektedir ve çocuklar kurşuna maruz kaldıklarında zihinsel ve davranışsal problemler görülmektedir. Çocukluk döneminde kurşuna uzun süreli maruz kalma obeziteye riskini arttırabilmektedir, bu yüzden iç mekanda kurşun içeren unsurların bulunmaması önemlidir (Elibol, vd., 2006, s. 38).

Her malzemenin kendine özel bir dokusu vardır ve malzemeler sıcaklık, sertlik gibi özelliklerine göre insanlar üzerinde farklı etkiler bırakır. Malzemelere temas ettiğimizde onları farklı algılamamız bu yüzden. Örneğin, aynı cisim demir ve pamuk gibi farklı malzemelerde yapıldığında şekli aynı olmasına rağmen farklı duygular hissettirmektedir. Mekanda dokunun görsel özellikleri kullanılarak çeşitli dokuda yüzeyler oluşturulup mekana canlılık katabilir, aynı zamanda farklı dokulara sahip yüzeyler uyaranlar ile çocuğun dokunma duyusunu algıda çeşitlilik sağlayarak gelişmesine katkı sağlar. Mekanda kullanılan düzensiz dokular çocuğun dikkatini üzerine çekeceğinden eğitimde yönlendirici olarak kullanılabilir. Doku mekanın algılanmasında da aydınlatma, renk ve malzeme gibi önemli rol oynar. Dokuya göre mekanın boyut ve renk algısı değişebilmektedir. Farklı dokulara sahip ancak aynı renkte duvarlar yan yana karşılaştırıldığında, aynı renkte olmalarına rağmen düz dokulu duvardaki renk, pürüzlü dokulu duvardaki renge göre daha soğuk renkte algılandığı gözlenmiştir (Erzurum, vd., 2020, s. 375). Ayrıca dokular mekandaki yakın uzak algısını da etkilemektedir. Örneğin yumuşak dokulu malzemelerin kullanımı mekanın olduğundan büyük görünmesi için etkili olacaktır. Büyük mekanların çocuklara uygun ölçekte hissettirilmesi için de sert dokulu malzemelerin kullanılması çocuğun güvende hissetmesini sağlar (Erzurum, vd., 2020, s. 375).

1.1.3. Mobilya Ve Donatı

Çocukların 3-6 yaş itibari ile bedensel ve zihinsel gelişimine bağlı olarak çevresini algılaması, mekanı ve eşyaları tanıması ve kullanması gelişim göstermektedir. 3 yaş öncesinde, çocuk, mobilya seçimindeki karar sürecinde rol

oynayamamaktadır. Yetişkinlere uygun, kendi zevklerini yansıtan mobilyaları çocuklara sunmaktansa, çocuğun hayal gücünü ve yaratıcılığını destekleyen, psikolojik ve zihinsel gelişimine yardımcı, fonksiyonel ve estetik mobilyalar çocuk mekanlarında kullanılmalıdır. Ayrıca çocuk mobilyası seçiminde darbelere dayanıklı olma, çocuk gelişimine uygun olma, çocuğun ihtiyaçları karşılama ve taşınabilir olma gibi özellikler de aranması uygun olacaktır (Burdurlu, vd., 2004, s. 140-149). Sarılmak ve kendi boyutlarına uygun mekanlarda bulunmayı çocuklar güvenli bulmaktadırlar. Mekânda bulunan eğrisel elemanlar sarılmayı hatırlatmaktadır ve çocuklar kendilerine kişisel alan oluşturduklarında öğrenme verimleri iyi yönde etkilenmektedir.

Çocukların küçük birer yetişkin olmalarının dışında yapısal özellik yönünden farklı oldukları 18. yy aydınlanma çağıyla birlikte yavaş yavaş kabul edilmiştir, bununla birlikte çocukların ihtiyaç ve yapısal özelliklerine uygun tasarımlar yapılmasına önem verilmeye başlanmıştır (Yanılmaz, vd., 2019, s. 523). Mobilyalar çocukların boyutlarına uygun tasarlandığında çocuklar bu alanın kendisi için olduğunu anlamakta ve okuluna bağlanmaktadır (Öden, 2021, s. 288). Okul öncesi çağındaki çocukların ilerde kalıcı duruş bozukluklarına sahip olmaması için bu dönemde çocuğun antropometrik ölçülerinin doğru saptanması ve bu veriler doğrultusunda yapılan tasarımlara önem verilmesi gerekmektedir. Antropometrik ölçümler sonucu elde edilen verilere uygun tasarlanmış mobilya ve donatı boyutları yaş, cinsiyet, vücut tipi, beslenme özellikleri, yaşadığı bölge, ekonomik ve sosyal statüsüne göre farklılık göstermektedir (Yanılmaz, vd., 2019, s. 524-525).

Okul öncesi eğitim mekanının çocuk tarafından kolay algılanması ve çocuk için sıcak bir atmosferinin oluşması için mekanın donatı elemanları, döşeme, duvar, tavan gibi çocuğun öğrenme alanını oluşturan ana parçaların mekanda doğru şekilde kullanılması önemlidir. Çocuğun algısal gelişimi açısından çember çembere, kare kareye ya da üçgen üçgene uyum sağlayacak şekilde hacimlerin birbirleriyle bağlantısı önemlidir (Dilmaç, 2018, s. 27).

Anaokulu mekanı donatı sistemlerinin dayanıklı, kullanışlı ve değiştirilebilir olması, su ve boya geçirmez olması, çocuğa zarar verebilecek kimyasallar içermemesi, hayal gücünü genişletmesi, çocuğa özgü olması, renkli ve gerektiğinde eklenebilir olması, çocuk için güvenli olması, modüler ve fonksiyonel olması, gerektiğinde

temizlenebilir olması ve yüksek fiyatlı olmaması gerekmektedir (Doğan ve Baksi, 2019, s. 94). Depremde devrilme riskine karşı ağır ve hareketli mobilyaların hepsi sabitlenmelidir. Dolap, masa, tezgah gibi elemanların yapımında sunta, duralit, MDF, HDF gibi ahşap malzeme çeşitleri kullanılması halinde, çocuğun sağlığına zararlı olmayacak başka bir malzeme üzeri kaplanmalı, kaplama sürtünmeye, aşınmaya ve darbelere karşı dayanıklı olmalıdır (Soyupak, 2018, s. 44).

Anaokulu iç mekanlarının çocukların için tüm yaşamsal gereksinimlerini sağlayabileceği hem işlevsel hem de çok amaçlı donatılar ile döşenmiş olması çok önemlidir. Çocukların araç gereçlere ihtiyaçları olduğunda kolay ulaşabilmeleri için kullanılan donatı elemanlarının yerlerinin belli olması ve çocuk ergonomisine uygun olarak tasarlanmış olması gerekmektedir. Hazıra alışmadan, kendi işini kendi görebilen çocuğun hem özgüveni gelişir hem de arkadaşları ve yetişkinlerle olan iletişimi bu durumdan olumlu etkilenir. Çocuk ergonomisine uygun tasarlanmış olan eğitim ortamlarında çocuk daha kolay planlama ve uygulama yapabilmektedir (Dilmaç, 2018, s. 33). Montessori yaklaşımında çocuğun kendi kendine yetmesi ve bireysel alışkanlıklar edinmesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle eğitim mekanlarında çocuğun fiziksel ve bilişsel gelişimi için çocuğun kullandığı donatı elemanları ve mobilyaların çocuğun ergonomisine uygun olarak tasarlanmış olması önemlidir (Doğan ve Baksi, 2019, s.99)

Görsel 8. Montessori Yaklaşımına Uygun Mobilya Örnekleri. (Doğan ve Baksi, 2019, s.99).

Çocuk mobilyalarının formundaki bütünlük, mobilyaya kullanım kolaylığı sağlayacaktır. Farklı çocuk mobilyası tasarımların mekan ve nesnelere üzerinde farklı etkileri vardır. Dikdörtgen, köşeli formların dengeli ve dinamik, dar açılı formların rahatsız edici, dairesel hatlı şekillerdeki tasarımların ise çocuk üzerinde sakinleştirici ve dinlendirici etkisi bulunmaktadır (Burdurlu, vd., 2004, s. 141).

Anaokullarında depolama alanlarında oyun malzemeleri, sanat gereçleri, çalışmaları saklanacağından giysiler, kitaplar, boyalar gibi elemanlar için iyi planlanmış olmalıdır. Doğru planlanmış depolama alanları sayesinde çocuklar eşyalarını nerede bulabileceklerini ve işleri bitince bu eşyaları nereye geri koymaları gerektiğini bilebilirler. Depolama alanlarının tasarımı öğretmenlerin ve çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlendiğinde, uzun süreli kullanımda kullanıcıyı destekleyecektir. Hem estetik anlamda çekici, hem güvenli ve fonksiyonel, hem de çocukların erişebilmesi için uygun depolama üniteleri düşünülmelidir. Ayrıca bu depolama ünitelerinden bir kısmı kilitlenebilir özellikte olmalıdır böylece çocuğun erişmesinin riskli olduğu ilaç, temizlik ürünü ya da kesici alet gibi elemanların çocuk için tehlike yaratmasının önüne geçilebilir. Bir kısmı ise çocukların ulaşabileceği ve kendi kişisel eşyalarını da depolayacağı, kendi isimleri ve resimleri ile kişiselleştirilmiş dolaplar olmalıdır. Anaokullarında hareketli dolaplar ve yükseklikleri değiştirilebilir raflar çocukların farklı ihtiyaçları için olanak sağlamaktadır. Çocuklar için mekan ve mobilya tasarımında kitaplarında bulunduğu bölümler düşünülmelidir (Öden, 2021, s. 286).

Çocukların kendi çalışmalarının sergilendiğini görmeleri için sergileme amaçlı kullanılan panolar, üç boyutlu çalışmaların sergilenmesi için de raflar, çocukların güveninin oluşmasına yardımcı olur. Bu sergileme alanları çocuğu onurlandırmak ve motivasyonunu arttırmak amacı ile kullanılabilir. O yaş çocuklarının henüz kas gelişimlerini tamamlanmadığından alanın eşyalarla dolu olması hareket alanına ihtiyacı olan çocuklar üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Bu yüzden mekânın genelinde az eşya olması gerekmekte ve alandan daha çok yararlanmak için modüler ve fonksiyonel mobilyalar tercih edilmelidir. Çocukların öğretmenler tarafından aynı anda ve kolay kontrol edilebilmesi amacıyla açık alanların bulunmalıdır. Rahat oturma için sandalyelerde 20 cm oturma alanı olmalıdır ve sandalye ile masa arasındaki mesafe bulunmalıdır. Bu yaş grubu çocuk mobilyalarında kolçak olması ek güvenlik sağlayabildiğinden tavsiye edilmektedir (Öden, 2021, s. 288).

Anaokulundaki çocuklar üzerinden, ev kazalarının en sık nerede meydana geldiğini tespit etmek amacıyla Çanakkale ilinde yapılmış olan bir araştırmaya göre, salon oturma odası gibi yaşam alanında bu sıklık %28,6, mutfakta %23,5, banyoda ise %20,4 oranındadır. Ayrıca bu sıklık yatak odası, balkon, koridor,

merdiven olarak sıralanmaktadır. Evlerinin dış çevresinde yaşanan kaza sıklığı ise %20,4 olarak saptanmıştır. Araştırmaya göre çocuklar ve aile bireyleri tarafından yoğun kullanılan ve donatıların diğer alanlara göre fazla olduğu alanlarda kaza sıklığının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Kurt ve Aytekin, 2015, s. 24).

1.1.4. Havalandırma, İklimlendirme ve İç Mekan Hava Kalitesi

Okul öncesi eğitim yapılarında çocuk sayısının fazla olması ve bu çocukların aynı ortamda bulunması ve mekanda yeterli bir havalandırma sistemi olmadığı durumlarda virüs ve bakteriler hava yoluyla birçok kişiye bulaşmakta çocuğun hastalıklara yakalanma riski artmaktadır. Bu yüzden çocuklara olabildiğince sağlıklı bir eğitim ortamı sunma amacıyla aktivite alanlarının doğal havalandırma yöntemleri ile yeterli oranda havalanması sağlanmalıdır. Ayrıca nem oranının da çocuklar için uygun olacak şekilde ayarlanması gerekmektedir (Yanılmaz, vd., 2019, s. 525). Milli Eğitim Bakanlığı'nın standartlarına göre sınıflarda baca sistemi ile doğal havalandırma sağlanmalıdır. Bu baca sistemleri her derslik için ayrı ayrı olacak şekilde planlanmalıdır (Soyupak, 2018, s. 44). Vücut ağırlıklarının daha düşük olmasından ötürü çocukların yetişkinlerle kıyasla daha fazla nefes aldıkları için toksik gazlara ve hava kirleticilerine karşı daha savunmasız oldukları bilinmektedir (Çandır, 2020, s.43) Yapılan araştırmalar kötü iç mekan hava kalitesinin alerji, solunum yolu enfeksiyonları, göz ve kulak tahrişi, baş ağrısı, baş dönmesi, mide bulantısı gibi rahatsızlıklara sebebiyet verdiğini göstermiştir (Babaroğlu, 2015, s. 7).

Binalar inşa edilmeden önce eğitim ortamının hava kalitesini arttırmak için bazı fiziksel koşulların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Tavan yüksekliğinin artırılması, mekandaki pencere açıklıklarının temiz havanın içeri girmesini sağlayacak şekilde çalışması, öğretmenlerin CO2 monitörü ile CO2 miktarının kontrolünü sağlanması önemlidir. Literatürde havadaki CO2 miktarının insanların karar verme yetileri üzerindeki olumsuz etkilerini gösteren önemli bir araştırma mevcuttur. Katılımcıların 2500 ppm seviyesinde CO2 miktarının olduğu ortamda karar verme performanslarını kötü etkilediği gözlemlenmiştir. Aynı araştırmada yüksek havalandırmaya (1000 ppm) sahip ortamda, öğrencilerin tanımada %15, görsel hafızada %8, seçim-tepki oranında %2, renk ve kelime eşleştirmede %2,7

oranında hem daha hızlı ve hem de daha doğru yanıtlar verdikleri gözlemlenmiştir (Çandır, 2020, s.43)

Bir binanın iç mekanı planlanırken çocukları tehlikeye atmamak adına iç mekan hava kalitesini bozabilecek kimyasalların kullanılmaması gerekmektedir. Doğru malzeme seçimi çocuğun ruh halini ve kendini nasıl hissettiğini iyi yönde etkilediği gibi, çocuğun kötü hava kalitesi olan mekanlarda uzun süre çalışıldı durumlarda verimliliği ve başarısı olumsuz olarak etkilenmektedir (Sancak, 2019, s. 9). Zehirli kimyasallar içeren maddelerin iç mekânların yapımında ve onarımında kullanılması sağlığı kötü yönde etkilemektedir. Kullanımından kaynaklı iç ve dış mekânlarının kirlenmesi kaçınılmazdır ancak havalandırmanın iyi yapılamaması, mobilya yüzeylerinde toz birikmesi ve küf oluşumu nedeniyle sağlık şikâyetlerinin artmasına neden olmaktadır (Sancak, 2019, s. 22). Ayrıca Mendell ve Heath (2005), yapmış olduğu çalışmanın sonucunda iç mekan hava kirleticilerinin düşük iç hava kalitesine neden olduğuna ve okullardaki öğrencilerin performanslarını etkilediğini saptamışlardır (Babaroğlu, 2015, s. 9). Bu yüzden binaların yapımında doğal ve yapay havalandırma ile yeterli temiz havanın alınabildiğinden emin olunmalı ve formaldehit içeren ahşap ürünleri ve diğer yapı malzemelerinin ulusal ve uluslararası nitelikteki düzenleme kurumlarının izin verdiği seviyenin altında kullanılması önerilmektedir (Birken, 2018, s.31).

Okullardaki ve binalardaki hava kalitesi sorunlarının birçok nedeni olabilir, örneğin aşırı nem birikiminin neden olduğu küf oluşumu, döşeme ve kumaşlardan yayılan uçucu organik kimyasallar ve bakım araçlarının yanlış kullanımı sıralanabilir. Ayrıca, kimyasal depolama da iç hava kalitesi sorunlarına neden olan önemli bir etkidir. Anaokullarındaki iç hava kalitesini bozan ve havalandırma sistemlerinden kaynaklanan en sorun şunlardır: Spesifikasyonları ve bakım talimatlarını karşılamayan klima ve havalandırma sistemleri, aşırı kalabalık, dış ortamdan kirleticilerin girmesi nedeniyle yetersiz taze hava beslemesi olarak tanımlanabilir. klima ve havalandırma sisteminin kötü konumlandırılması nedeniyle sınıflandırılır. İç mekan hava kalitesini etkileyen önemli bir faktör, yüksek seviyedeki iç mekan radonudur. Bina içi hava kalitesi sorunları, inşaat sırasında ve tadilatın sonra inşaat malzemelerinden asbest veya kurşun salınımından da kaynaklanabilir. Anaokulları ve anaokullarındaki kötü iç hava kalitesi çocukların sağlığını,

öğrenmesini ve performansını da etkiler. Etkileri geçici veya uzun vadeli olabilmektedir (Babaroğlu, 2015, s. 7).

Bu etkiler, aynı zamanda hafif rahatsız edici semptomlar, kalıcı ve daha ciddi olarak görülebilmektedir. Akciğerde bulunan alveoller doğumdan sonra hava ile hava ile dolmaktadır ve akciğer gelişimi 6-8 yaşına kadar devam etmekte olduğundan, çocuklar hava kirliliğinden yetişkinlere göre daha çok etkilenmektedirler. İç mekanlarda havadaki yüksek katı maddeler astım ataklarını tetikleyebilmekte ve çocuklarda astım riskini artırabilmektedir. Doğada her yerde bulunmaları nedeniyle, birçok iç mekanda yüksek miktarda biyoaerosoller bulunabilmektedir. Bu canlıların yaşam aktivitelerinden kaynaklanan zehirli kimyasallara maruz kalmaları insanlarda önemli sağlık problemlerine neden olmaktadır. Havadaki bakteri ve mantarlar toksik, alerjik veya patojenik olabilir. Ev ortamında en sık rastlanan bakteri türleri Micrococcus, Staphylococcus ve Bacillus türleri, Aspergillus, Penicillium ve Cladosporium ise en yaygın mantar türleridir. Staphylococcus aureus en yaygın deri, solunum yolu ve kan yoluyla bulaşabilen bir bakteri türüdür. Aspergillus her yerde çoğalabilen ve zararlı toksinler üretebilen bir alerjendir. Ahşap, halı, boyalı yüzeyler gibi ortamlarda da bulunabilen Penicillium adlı sporların havada bulunması, organik toz toksisitesi sendromu ve zatürre gibi hastalıklara neden olabilmektedir. Ayrıca sağlık açısından olumsuz etkilere sahip olan Stachybotrys, Rhizomucor, Rhizopus gibi mantarlar kapalı ortamlarda yoğun olarak bulunabilmektedir. Biyoaerosoller gözlerde sulanma, burun tıkanıklığı, hapşırma, öksürme, nefes darlığı, kaşıntı, baş ağrısı ve yorgunluk benzeri etkilere neden olabilir. Bu sorunları yaratan binalara hasta bina denmektedir. (Babaroğlu, 2015, s. 7).

Hasta bina sendromu ve iç ortam hava kalitesi kavramları 1890'lı yıllarda enerji ve petrol krizi ile ortaya çıkmıştır. Taze hava miktarı veya hava değişimi katsayısı iç ortam hava kalitesini ölçmek için kullanılan yaygın bir yöntemdir ancak genelde iç ortamdaki kirleticiler dikkate almadığı için bu zayıf bir göstergedir. Aynı zamanda kirleticilerinin daha zayıf olduğu alanlarda hava kalitesini arttırmak için basit bir havalandırma yeterli olabilmektedir (Babaroğlu, 2015, s. 8).

Solunan havadaki toz, bakteri, çeşitli canlı ve ölü mikroorganizmalar, erozyon veya volkanik püskürmelerden kaynaklanan havadaki parçacıklar, egzoz emisyonları,

ofis makinelerinden veya insan yapımı endüstriyel tesislerden çıkan parçacıklar, kimyasal reaksiyonlar ve üretim, insanların solunum veya solunum yoluyla saldığı parçacıklar ve mikroorganizmalardaki halılar deri ve tüylü ya da tüysüz giysiler, kanepeler, kanepeler, perde gibi mobilyalar iç ortam hava kalitesini olumsuz etkiler (Babaroğlu, 2015, s. 8).

Örneğin, anaokulundan 5. sınıfa kadar 450 öğrenciye eğitim veren, Amerika'da bulunan Mahlum Architects tarafından tasarlanan ve 2005 yılında tamamlanan Benjamin Franklin İköğretim Okulu, doğal ışık ve doğal havalandırma göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Ayrıca tasarımında doğal çevre ile görsel bağlantı düşünölmüştür. Okul yüksek tavan ve büyük pencereler ile doğal havalandırmadan maksimum verim elde edilecek şekilde planlanmıştır. Zemin katın en içerlek kalan alanları bile güneş ışığından faydalanabilmesi katın açık plan seması şeklinde oluşturulması ile sağlanmıştır. Pencerelerin çapraz olarak konumlandırılması ile iklimlendirme ve havalandırma sorunları çözüme kavuşmuştur. Yaz aylarında mekan içindeki aşırı ısınmayı önlemek için iç mekanda güneş kırıcılar ve saçaklar kullanılmıştır. Yağmur bahçesi ile yağmur suyunu uzaklaştırmak yerine fazla suyu toplayıp değerlendirmek amaçlanmıştır. Amerika Mimarlar Enstitüsü (The American Institute of Architects-AIA) bu yapıyı çevre dostu yeşil proje seçmiştir (Taşçı, 2015, s. 45).

Ayrıca çalışmalar, iç mekânda bitki kullanımının, iç mekân hava kalitesini artırabileceğini ve hava kirleticilerini filtreleyebildiğini göstermektedir Ek olarak iç mekân bitki kullanımının çocuklar için "ev gibi" bir atmosfer yaratmaya yardımcı olduğu gözlemlenmiştir. Bu atmosferin oluşumu birçok çalışmada kaliteli eğitim ortamının göstergesi olarak kabul edilmektedir (Çandır, 2020, s.33)

1.1.5. Akustik

Gürültü, günümüzün önemli sanayi ve çevre sorunlarından biridir. Gürültölü ortamlarda kronik işitsel etkiden kaynaklı olarak kan basıncı yükseldiğinden kalp ve damar hastalıklarına neden olabildiği düşünölmektedir. Kalp ve damar hastalıklarının dışında, gürültünün psikolojik ve psiko-sosyal olumsuz etkileri de bilinmektedir (Birken, 2018, s. 7-8). Bu yüzden akustik düzenlemeler eğitim mekanlarının öncelikli ihtiyaçlarından biri olarak görölmelidir (Aykut ve Çınar, 2018, s.329).

Anaokullarında, istenmeyen ses unsurlarının yayılmasını önlemek hem çocuk hem de öğretmenler için gereklidir. Uzun süreli yüksek düzeyde gürültüye maruz kalan bireyde fizyolojik, psikolojik ve nörolojik birçok rahatsızlığa yakalanma riski artmaktadır. Ses dalgaları mekânların ortak duvarlarından diğer tarafa geçebilmekte ve gürültünün yayılmasına neden olmaktadır. Bu durum eğitim kurumlarındaki öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrencinin dersi iyi dinleyemediğinde anlama ve hatırlama düzeyini azalmaktadır, aynı zamanda gürültü, öğrencilerin dil becerisini olumsuz yönde etkilemekte, dikkatini dağıtmakta ve konsantrasyonunu azaltmaktadır. Bina yapımında ses yalıtımı için belirlenen standartlara uyulması gürültünün olumsuz etkilerini azaltabilmek için oldukça önemlidir. 2008 yılında düzenlenmiş Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğine göre, eğitim kurumlarında iç mekân gürültü düzeyi spor salonu ve yemekhane gibi için 55 dBA olarak belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre eğitim kurumlarının diğer alanları için 35 dBA sınırı uygun görülmüştür. Aynı zamanda Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) belirlemiş olduğu STC (Sound Transmission Class/Ses Geçiş Sınıfı) değerlerine uyulması gerekmektedir. İç mekanda müzik odası, spor salonu gibi yüksek gürültü kaynağı olan bölümlerin sınıfları olumsuz yönde etkilememesi için doğru yerde konumlandırılmasına dikkat edilmelidir. Öğrencilerin giriş çıkış saatlerinin aynı zaman dilimleri içerisinde olması, ayrıca gürültüyü azaltmak için sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılması gerekmektedir (Sancak, 2019, s.16).

Ses yalıtımının doğru uygulanmadığı anaokulları ve apartman dairelerinde bulunmak çocuk üzerinde gerginlik yaratmaktadır. Uyku ve dinlenme odalarında özellikle döşeme kaplamasında ses yutucu bir malzeme kullanılmalı, döşeme, duvar, tavan ve mobilyalarda mekan içi yankılanmanın önüne geçici malzeme ve detaylar düşünülmelidir. Çocukların rahat oynayabilmeleri ve gürültü sebebiyle oyun sırasında dikkatlerin dağılmaması için köşeler birbirinden ayrılarak sınırlandırılmalıdır. Çocukların daha yüksek verimle çalışmalarının sağlanabilmesi için farklı aktivitelerde bulunan çocukların birbirinden etkilenmesi önlenmelidir (İplikçioğlu, 2019, s. 120-121).

Konya'da bulunan Minik Kalpler Anaokulunda birinci katta iki, ikinci katta ise bir olmak üzere okulun tamamında üç tane uyku odası bulunmaktadır. Ses yalıtımı

göz önünde bulundurularak uyku odaları, köşelere konumlandırılmıştır (İplikçioğlu, 2019, s. 120-121).

Görsel 9. Minik Kalpler Anaokulu 1.Kat Ve 2.Kat Planı, Konya. (İplikçioğlu, 2019, s.120-121).

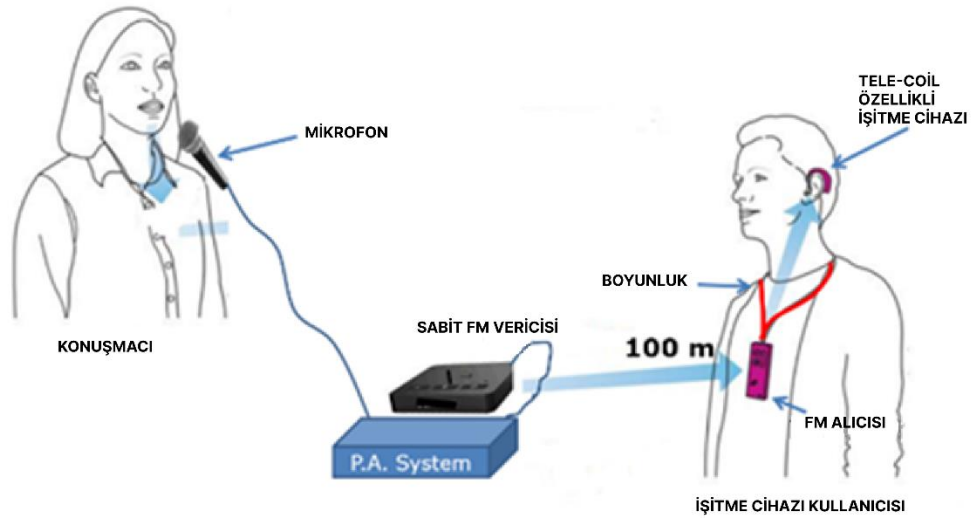
Gürültünün sadece öğrenciler üzerinde değil öğretmenler üzerinde de çok fazla olumsuz etkisi vardır. Uluslararası Çalışma Örgütü, gürültüyü “Bir işitme kaybına neden olan, sağlığa zararlı olan ya da başka tehlikeleri oluşturan bütün sesleri kapsar.” olarak tanımlamaktadır. İşitme kaybı yıllarca mesleki hastalık olarak değerlendirilmiştir. 6331 sayılı kanuna göre, işçilerin maruz kaldığı ses düzeyi, işyerinde gerçekleştirilen risk değerlendirmesi sırasında göz önünde bulundurulmalı ve riskli görülen durumlarda da gürültü ölçümleri ile maruz kalma düzeyi belirlenmelidir. İlk olarak riskin kontrol edilmesi ve gürültüye neden olan kaynakların yok edilmesi veya aza indirilmesi gerekmektedir. Kaynaktan ötürü oluşan sorunun çözülemediği durumda ise öğrenci ve öğretmenlere kulak tıkacı, kulak maskesi gibi kişisel koruyucu donanım sağlanmalıdır. Ayrıca çalışanları bu bilgilendirmek gerekmekte ve gürültülü ortamdaki çalışanların sağlık gözetiminde olması önerilmektedir (Birken, 2018, s. 7-8).

Kalabalık sınıflarda gürültülü çalışan cihazlar, sesli oyuncaklar veya eşyalar, ve öğrencilerin çıkardığı sesler öğretmenlerde, fiziksel veya psikolojik rahatsızlıkları tetikleyebilmektedir. Arıza sebebiyle gürültü çıkartan cihazların bakımının ve tamirinin yapılması önemlidir. Ses ölçümleri yapılmalı, zil sesleri, mekanik alet ve inşaat kaynaklı gürültü için önlemler alınmalıdır. (Birken, 2018, s. 29-30) Ayrıca okul çevresinde doğru bitkilerin seçimi ve yerleşimi, kullanım açısından rahat dış mekan düzenlemeleri sağlar. Uygun yükseklik ve yoğunlukta olan bu bitkiler, yapının çevresindeki çit kenarlarına uygulanarak ses izolasyonu ve görsel engel

oluştururken, birbirinden bağımsız olması gereken alanları ayırmak için de kullanılabilir (Şenol, 2004, s.87).

Günümüzde akustiğin eğitim mekanlarında iyileştirilebilmesi için teknolojiye dayanmaktadır. Bu teknolojiler yankılanma ve gürültünün kontrol edilebilmesi için akustik sinyalin niteliği değiştirebilmektedir. Bu şekilde, öğretme sürecinin kalitesi artırılmaktadır. Genelde tercih edilen teknoloji FM (Frekans Modülasyonu) sistemi, akustiği iyileştirmenin en pratik yollarındandır. Bu sistem, sesi mikrofona sahip verici yani öğretmenden sinyali alarak radyo dalgaları yoluyla kullanıcıya ulaştırmaktadır. Öğretmen mikrofonu takarak sesi radyo dalgaları aracılığıyla öğrenciye iletir. FM sinyali sınıf içerisinde farklı köşelerde yerleştirilmiş hoparlörler ile aktarılır ve sınıf içerisinde ses seviyesinin aynı olması sağlanır (Aykut ve Çınar, 2018, s.330).

Aynı zamanda bu teknoloji sadece sınıf içinde bireysel olarak da kullanılabilir, ses öğrencinin sırasının üzerine yerleştirilmiş hoparlör ile iletilir, kişiye özel ses sistemi işitme engelli öğrencilerin işitme cihazına da bağlanabilir özelliğindedir (Aykut ve Çınar, 2018, s.330).

Görsel 10. FM Sistemi Çalışma Şekli (<http://bit.ly/3RctewE>)

Özellikle işitme kaybı, dikkat eksikliği, öğrenme güçlüğü gibi problemleri olan çocukların eğitim kalitesini yükseltmektedir. Eğitim mekanlarında bu teknolojinin kullanılması akademik başarıyı arttırmakta hatta birinci sınıftaki öğrencilerin bu teknoloji sayesinde okuma yazma becerilerinin daha hızlı geliştiği gözlemlenmiştir.

Ayrıca araştırmalara göre FM sistemi çocukların dil ve sosyal becerilerini iyi yönde etkilemektedir (Aykut ve ınar, 2018, s.330).

1.1.6. Aydınlatma

Işık, bir tasarımcının mekanın belirli unsurlarını ortaya çıkarmasına, geliştirmesine, vurgulamasına veya gizlemesine olanak tanıyan bir araçtır. Işık, görme yeteneği ve görsel algı süreciyle bağlantılı bir tasarım aracıdır. Uzaydaki elementlere çarparak kullanıcının gözüne ulaşan işık, görme sürecini başlatır. Görmek ve algılamak birbiriyle bağlantılı iki kavramdır (Angelaki, vd., 2022, s1).

Aydınlatma aynı zamanda eğitim alanlarının vazgeçilmez bir ihtiyacıdır ve özellikle gün işığıyla birleştiğinde mekânda işlevsellik ve konfor sağlar. Anaokullarında uygun aydınlatma, alanın türüne ve amaçlanan işlevine bağlı olarak değişir. Genellikle eğitim alanlarında ve sınıflarda, gün boyunca gerçekleşen birçok farklı ders etkinliği nedeniyle gereksinim duyulan işık miktarı büyük bir çeşitlilik gösterir. Anaokullarındaki aydınlatma gereklilikleri EN 12464-1:2011 aydınlatma standartlarıyla belirlenmiştir. Belirlenmiş olan bu verilere göre anaokullarının oyun odaları ve bakım odaları için aydınlatma, 300 lux değerinin üzerinde ve 0.40 işık homojenliği ile olmalıdır. Aynı belgede, mekân yüzeylerinin yansıtma değerleri de belirtilmiştir. Tavan yansıtma değerleri 0.7 ile 0.9 arasında değişirken duvarlar için 0.5 ile 0.8 arasında değişir, zemin için önerilen değerler ise 0.2 ile 0.4 arasındadır (Angelaki, vd., 2022, s21).

Ref No	Mekan veya Aktivite Tipi	Işık Şiddeti lux	Işık Homojenliği	zellikler
5.35.1	Oyun Odası	300	0.40	Yansıtıcı kaplama malzemesi kullanılarak görüş hizasının aşağısındaki gözü yoran parlamalardan kaçınılmalıdır
5.35.2	Bakım Odası	300	0.40	Yansıtıcı kaplama malzemesi kullanılarak görüş hizasının aşağısındaki gözü yoran parlamalardan kaçınılmalıdır
5.35.3	El Sanatları Odası	300	0.60	

Tablo 2. EN 12464-1:2011 Aydınlatma Standartlarına Göre Anaokullarında nerilen Aydınlatma Değerleri, Işık Şiddeti ve Homojenlik Seviyeleri. (Angelaki, vd., 2022, s.22).

Görüşü yetersiz öğrencilerin mekanı algılayışını desteklemek için kontrast renk seçimi, mekanda sınırları belirlemek ve engelleri vurgulamak için önem taşımaktadır. Aynı zamanda engelli öğrencilerin yol bulması için görsel kontrast oluşturmak ve öğrencilerin iç mekanda görüşlerini destekleyebilmek için mekan içine yeterli aydınlatma sağlanması da önem taşımaktadır. Günışığının eğitim mekanlarında kullanılması gereklidir ancak mekana direkt alınan gün ışığının çocuğu rahatsız etmemesi için ışığın fazla parlama ve yansımaları da önlenmelidir. Bu yüzden, mekana alınan gün ışığının geliş yönü ve şiddetini ayarlayabilmek adına perde veya jaluzi kullanılması önerilmektedir (Kılıç ve Şahin, 2019, s.159).

1.1.7. Güvenlik

Okul öncesi eğitim mekanlarında, çocuğun can ve mal güvenliğinin yanı sıra mahremiyetinin korunması, yalnızlık duygusunun kontrol edilebilmesi, egemenlik alanının belirlenmesi ve kendine savunma mekanizmalarının geliştirilmesi önemlidir. Bu yüzden, okul öncesi eğitim mekanlarında güvenliğin sağlanması için çeşitli önlemler alınmalıdır. Dış mekanların potansiyel tehlikelere karşı korunaklı olması için çevresinin tel örgü, sık yeşil çit veya betonarme duvarlarla çevrilmesi gerekmektedir. Bahçe kapılarının, küçük yaş gruplarındaki çocukların açamayacağı şekilde tasarlanması önemlidir. Açık oyun alanlarındaki yükseltilmiş oyun sahaları ve ekipmanlar, korkuluklar aracılığıyla güvenli bir şekilde dış alandan ayrılmalıdır. Salıncak, kaydırak gibi kalıcı oyuncaklar, çocukların güvenliği için beton temellerle en az 45 cm gömülmelidir. Güvenlik önlemleri kapsamında, bahçede zehirli bitkilerin bulunmamasına özen gösterilmelidir. Çağın getirdiği güvenlik sorunları göz önünde bulundurulduğunda giriş çıkış kontrolleri için güvenlik görevlileri veya bekçilerin bulunduğu bir kulübe, mevcut olmalıdır. Özellikle özel okullarda zorunlu olan ancak çoğu devlet okulunda bulunmayan güvenlik tedbirleri, çocukların potansiyel tehlikelere karşı önlem alabilmek adına önemlidir (Şenalp ve Çınar, 2022, s.52).

Okul öncesi dönemdeki çocuklarda ev kazalarının incelendiği bir araştırmaya göre, 0-1 yaş aralığındaki çocuklarda düşme %63,3 oranında en sık görülen kaza türüyken bu durumu %14,4 ile kesici alet yaralanmaları, %13,4 ile zehirlenmeler, boğulmalar ve yanıklar izlemektedir. 1-3 yaş arasındaki çocuklarda düşme oranı %34,0 iken, zehirlenme ve kesici alet yaralanmaları diğer sık görülen kaza

tipleridir. 4-6 yaş aralığında ise kesici alet yaralanmaları %37,9 oranında öne çıkmaktadır. Bu yaş grubunda düşme ve zehirlenmeler diğer kaza türleri arasında yer almaktadır (Birinci, 2005). Anaokullarında hem güvenlik hem de dayanıklılık bakımından en önemli elemanlardan biri de zemin ve zemin kaplamalarıdır. Çocuklar için güvenli anaokulları tasarlanırken mekanın temizlik koşullarına uygun olmasına, kolay temizlenebilir olmasına, ve grup odasındaki farklı aktivitelere uygun zemin kaplama malzemeleri kullanılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir (Baran, vd., 2007, s.31).

Ukrayna'da bulunan Kindergarten Obukhivka adlı anaokulunda, tırmanma duvarının çocuk boyutlarına uygun şekilde tasarlandığı ve zeminde yumuşak dokulu malzeme kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bunun nedeni, çocukların yaş gruplarına ve antropometrik ölçülerine uygun, sert-yumuşak yüzey ilişkilerine dikkat edilerek tasarlanacak olan aktivite yüzeyleri, güvenlik açısından önem arz etmesidir. Çocuk oyun alanlarında, çocukların gelişimine katkı sağlayacak tırmanma duvarları veya ip-halat ile düzenlenmiş yatay veya düşey tırmanma yüzeyleri gibi unsurlar hazırlanması önerilmektedir (Öztürk ve Tayılga, 2021, s.1232).

Görsel 12. Obukhivka Anaokulu Oyun Alanları, Ukrayna. (Öztürk ve Tayılga, 2021, s.1232).

1.1.8. Ek Unsurlar

Çocukların günde yaklaşık 8 saat vakit geçirdikleri anaokulu sınıflarının çocukların fiziksel ve zihinsel aktiviteleri için konforlu olması gerekmektedir. Bu sınıfların çocuklar için uygun ısı konfor düzeyinde olması öğrenme başarılarını etkileyen bir diğer unsurdur. Isıl konfor sağlanmadığı durumda çocuğun sağlığı da etkilenecektir. Bireylerin farklı metabolik özelliklerine ve termal algılara sahip

olması nedeniyle farklı termal değerlendirmeler yapmaları mümkündür (Pürlüsoy, 2022, s. 52-53).

Okul öncesi eğitim yapılarının çocuklar için uygun sıcaklıkta olması, okulda gerçekleştirilecek aktivitelerin sağlıklı bir ortamda gerçekleşmesine olanak sağlar. Anaokulunun uygun sıcaklıkta değerinde olmadığı durumlarda öğrencinin ders odağının güçleşeceği gözlemlenmektedir. Sıcaklığın bu değer üzerinde olduğu eğitim mekanlarında çocuğun bilinci bulanıklaşabilmekte, fiziksel rahatsızlıklar yaşayabilmekte, uykusu gelmekte ve huzursuz bir ruh halinde olabilmektedir. Düşük olduğunda ise çocuğun okuduğunu anlama performansı olumsuz etkilenir, aktiviteleri yavaşlar ve motor becerileri geriler (Parlakıyıldız, 2017). Anaokulları için en uygun ortam sıcaklığı 17°C ile 23°C arasındadır. Uygun koşullarda eğitim gören çocuk daha sağlıklı ve başarılı olur. Olumsuz şartlarda ise çocuğun akademik performansı kötü yönde etkilenecektir (Güneyli, 2019).

Bir diğer anaokulu iç mekan unsuru da esnekliktir. Eğitim mekanının ihtiyaca uygun olacak şekilde değiştirilebilmesine esneklik denir. Katlanabilir masa ve sandalyeler, katlanabilir bölmeler mekanda esnekliği sağlar. Öğrencilerin grup halinde çeşitli etkinlikler yapabilmesi için farklı düzenlemelere olanak sağlamalıdır. Oturma düzenlemeleri hem öğrencinin derse katılımını, hem yorumlama ve düşünme performansını, hem de başarısını etkiler. Aynı zamanda öğretmenin öğretme şekli oturma düzenini etkilemektedir. Arka arkaya sıraların dizili olduğu eğitim mekanlarında öğretmenin odak noktası olması amaçlanmaktayken, sıraların grup şeklinde yerleştirildiği mekanlarda amaç öğrencilerin birbirleriyle etkileşim içinde olmalarıdır (Pürlüsoy, 2022, s. 44-45). Monahan, esnek bir mekanın, akışkan, dönüştürülebilir özellikte, değiştirilebilir, çok yönlü, ölçeklendirilebilir olduğunu belirtmiştir. Günümüzde kullanılan sabit sıralar, sıra düzeni ve öğretmenin oturacağı platformdansa, farklı derslere uygun düzenlenmiş sınıflar ve ergonomik çalışma ortamları oluşturulmalıdır (Monahan, 2002).

2. BÖLÜM: ALAN ÇALIŞMASI

2.1.Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın yöntemi, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aşaması, verilerin analizi ve memnuniyet ölçeğinin uygulanması ile ilgili açıklamalar yer almıştır.

Bu araştırma mekan düzenlemeleri ile ilgili öğretmenlerin memnuniyetlerini ölçmeyi hedeflemektedir. Araştırma nitel bir çalışma olarak planlanmıştır. Durum çalışması (Case Study) olarak yürütülen çalışmada, gözlem, analiz ve anket yöntemleri uygulanmıştır. Nitel araştırmalarda gözlem ve veri analizi ile belirli problemlerin farkına varılarak çözülebilmesi amaçlanmaktadır, bu yüzden soruların katılımcılar tarafından anlaşılabilir ve net olması çok önemlidir. Nitel araştırma yapılırken verilerin doğru analiz edilmesi gerekmektedir (Baltacı, 2019, s. 269). Ayrıca bu araştırmada iç mekanın bileşenlerinin doğru değerlendirilmesi önemlidir. Okul öncesi eğitim mekanları iç mekan bileşenlerine yönelik bilimsel doküman taraması yapılmıştır. İç mekan bileşenleri üzerinden mekan analizi ve ölçek uygulaması yapılarak kullanıcıların mekânsal memnuniyetlerinin irdelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu ana binası, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu ek binası ve Hacettepe Üniversitesi Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu'ndaki mekan düzenlemeleri ile ilgili öğretmenlerin mekânsal memnuniyetlerini ölçmeyi hedeflemektedir. 2022-2023 güz yarıyılında Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı Çankaya ve Altındağ ilçelerinde görev alan toplamda 17 anaokulu öğretmeni ölçek uygulamasına dahil edilmiştir. Sorularda kişisel bilgilere veya üniversitemizin gizlilik arz eden konularına yönelik herhangi bir husus yer almamıştır.

İLÇE	ANAOKULU	ÖLÇEK UYGULANAN ÖĞRETMEN SAYISI
Çankaya	Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu ana binası	5
Çankaya	Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu ek binası	6

Altındağ	Hacettepe Üniversitesi Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu	6
TOPLAM		17

Tablo 3. Çalışma Evreni ve Örneklem (Kişisel Arşiv).

Çalışma, daha önce de belirtildiği gibi vaka/durum çalışmasıdır. Vaka araştırmaları, bir vakanın ya da durumun derinlemesine ve detaylı olarak analiz edilmesi şeklinde yapılmaktadır. Bir grup, birey, organizasyon, süreç veya sosyal ilişkilerin tümü "vakalar" olarak kabul edilmektedir ve bu yüzden araştırma konusu olabilmektedir (Strumińska-Kutra ve Kołodkiewicz, 2018, s. 2).

Bu çalışmada okul öncesi eğitim yapıları planlanırken dikkat edilmesi gereken önemli tasarım kararlarını araştırmak ve öneriler geliştirmek amaçlanmıştır. Verileri elde edebilmek için öncelikle "Mekân Düzenleme Memnuniyet Ölçeği'nin yazarından (Sancak ve Yıldırım, 2019, s.100-102) ölçek kullanım izni alınmıştır. Bu ölçek öğretmenlerin mekan memnuniyetleri hakkında geliştirilmiş az sayıda ölçekten biridir. Araştırmada bu ölçeğin kullanılmasının sebebi, konu ile örtüşmesinin yanında, daha önce üzerinde araştırma yapılmış olması ve geçerliğinin ve güvenilirliğinin kanıtlanmış olmasıdır. Ölçeği uygulamak ve konu ile ilgili araştırma yapabilmek için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Koordinatörlüğü'nden bu üç bina için ölçek uygulama izni alınmıştır. Öğretmenlere çalıştıkları anaokullarının çocuklar ve öğretmenleri için nasıl daha güvenli, sağlıklı ve konforlu bir yaşam alanı haline getirilebileceği ile ilgili sorular sorulmuştur. Bu soruların cevapları her anaokulu için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Anaokullarından alınmış olan veriler, daha sonra Gözleme Dayalı Bulgular ve Ölçeğe Dayalı Bulgular olarak incelenmiştir.

2.2. Bulgular

2.2.1. Ölçeğe İlişkin Bulgular

Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ana Binası, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ek Binası ve Hacettepe Üniversitesi Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu öğretmenlerine uygulanan Mekansal Düzenleme Memnuniyet Ölçeği'ne

göre, öğretmenlerin çalışmakta oldukları anaokulları ile ilgili mekan memnuniyetlerinin ölçüldüğü sorular 47 adettir ve 5'li Likert ölçeği ile yanıtlanmıştır. Öğretmenlerin memnuniyet oranları Tablo 4'te verilmiştir.

SORU BU OKULDA...	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ BEYTEPE ANAOKULU ANA BİNASI	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ BEYTEPE ANAOKULU EK BİNASI	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ AYSER VE İHSAN DOĞRAMACI ANAOKULU
1.Öğrencilerin bahçede oyun oynamaları için uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	4,67	4,17
2. Öğrencilerin bahçede dinlenmesi için yeteri kadar oturma alanı oluşturulması beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,17
3.Öğrencilerin bahçede düştüklerinde zarar göremeyecekleri şekilde önlem alınması beni memnun etmektedir.	5	5	4
4.Kantinin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,6	4,8	4,5
5.Dersliklerin aydınlatma sisteminin yeterli olması beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,5
6.Koridorların öğrencilerin sınıflara ulaşmasını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	4,67	4,67
7.Dersliklerin öğrenme ortamı için uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,67
8.Lavaboların öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,67
9.Merdivenlerin tehlikeyi önleyecek şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,34
10.Koridor ve merdivenlerin yeterince aydınlatılması beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,67
11.Dersliklerin bulunduğu katların, öğrencilerin inmesi ve çıkması bakımından uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,5
12.Pencere vb. yerlerden düşmelerini önleyecek önlemler alınması beni memnun etmektedir.	5	4,84	4,5
13.Bahçesinde yeteri kadar yeşil alan oluşturulması beni memnun etmektedir.	5	4,34	4

14.Öğrencilere tehdit oluşturabilecek çevresel etkenlere karşı önlem alınması beni memnun etmektedir.	5	5	4
15.Ders dışı zaman düzenlemesinin (kantin, oyun, spor, sosyal etkinlik gibi) öğrenciler için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.	5	5	4,4
16. Ders dışı zaman düzenlemelerinin öğretmenler için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.	5	4,67	4,4
17.Kantinin öğrencilerin rahat bir şekilde ulaşabilecekleri konumda ayarlanması beni memnun etmektedir.	4,4	4,75	4,5
18.Öğretmenlerin nöbet düzenlemelerinin okulun fiziki yapısına uygun olarak düzenlenmesi. beni memnun etmektedir.	5	5	4,5
19.Duyuru ve görsel materyal paylaşımı için uygun alanlar oluşturulması beni memnun etmektedir.	5	5	4,34
20.Öğretmenler odası ile derslikler arasındaki ulaşımın uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	5	4,2
21.Koridorlar (yangın, deprem vb.) için uygun düzenlemelerin yapılması beni memnun etmektedir.	5	5	4,67
22.Öğretmenler odasının öğretmenlerin ihtiyacına uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,6	4,67	4,17
23.Öğretmenler odasının konumunun, öğrenci ve veli ulaşımı için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.	4,8	5	4
24. Öğretmenler odasının iç donanımının (masa, sandalye, dolap vb.) öğretmenlerin ihtiyacına uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,8	4,67	4
25. Öğretmenlerin temel ihtiyaçları için beni memnun etmektedir.	4,8	5	4
26.Öğretmenlerin dinlenmesi için çeşitli faaliyet alanları (dinlenme, akademik çalışma, spor vb) oluşturulması beni memnun etmektedir.	4,8	5	4
27.Yeterli biçimde (materyaller, sınav ve sergi malzemeleri vb.) arşiv alanı oluşturulması beni memnun etmektedir.	4,6	4,84	3,67
28.Rehberlik servisinin yerinin öğrencilerin kolay bir şekilde ulaşabileceği konumda seçilmesi beni memnun etmektedir.	4,8	5	4,75

29.Rehberlik servisinin büyüklüğünün grup görüşmeleri için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.	4,8	5	4,2
30.Rehberlik servisinin öğrencilerin rahat bir şekilde danışmada bulunmalarına uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,8	5	4
31.İlk yardım uygulamalarının yapılmasına uygun olarak revir dizayn edilmesi beni memnun etmektedir.	4,8	5	4,4
32.Giriş-çıkışların öğrencilerin ulaşımını kolay bir şekilde sağlayabilecekleri şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,8	5	4,8
33.Laboratuvarların öğrencilerin öğrenmeleri için uygun bir şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,8	5	4,34
34.Engelli öğrenciler için (dersliklere ulaşım, lavabolar, asansör, rampa vb.) uygun düzenlemeler yapılması beni memnun etmektedir.	4,8	5	3,17
35.Kütüphanenin öğrencilerin kitap vb. okumasını teşvik edecek şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	4,8	5	3,75
36.Velilerin bekleyebilecekleri alanlar oluşturulması beni memnun etmektedir.	4,6	4,67	3,67
37.Tuvalet, sınıf, kurs sınıflarında acil durum tabelaları ve işaretlerinin konumlarının öğrencilerin görmesi bakımından uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.	5	5	4,5
38.Yönlendirme levhaları/yazıları-işaretlerinin uygun yerlere konulması beni memnun etmektedir.	5	5	4,5
39.Sınıf duvarlarının öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak boyanması beni memnun etmektedir.	5	5	4,34
40.Bahçe içi gölgelik alanlar oluşturulması beni memnun etmektedir.	5	5	3,17
41.Koridorların ve dersliklerin zemininin öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	5	4,5
42.Bazı alanların öğrencilerin yeniden şekillendirilecek biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	5	4,5
43.Tören-kutlama gibi etkinlikler için uygun düzenlemeler yapılması beni memnun etmektedir.	4,8	5	4,34

44.Dersliklerin iç düzenlemeleri (sıraların dizilişi, grup çalışmaları düzeni, askılıkların yeri, yazı tahtasına göre konumu vb.) beni memnun etmektedir.	5	5	4,34
45.Hijyen ve temizlik faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülmesi beni memnun etmektedir.	5	5	4,34
46.Kırılan, bozulan yada arızalanan araç/gereçlerin (musluk, floresan, kapı kolu, pencereler vb.) zamanında tamir edilmesi beni memnun etmektedir.	5	5	4
47.Yeterli sosyal etkinlik düzenlenmesi beni memnun etmektedir.	5	5	4

Tablo 4. Anaokulu Öğretmenleri Üzerinde Uygulanmış Ölçek Ve Memnuniyet Oranları (Kişisel Arşiv).

Beytepe Anaokulu Ana binası daha önce üniversiteye ait fakülte binası olarak, Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu da restoran olarak planlanıp, bu kullanım amaçlarına göre inşa edilmiştir. Sonradan anaokulu binasına dönüştürülen bu yapılar başlangıçta, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu'na uygun olarak tasarlanmadığından, mekan sonradan uyumlandırılmaya çalışılmıştır. Farklı olarak, Beytepe Anaokulu Ek binası okul öncesi eğitim yapısı olacak şekilde planlandığından, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu'na uygun olarak tasarlanmıştır. Öğretmenlerin mekan memnuniyetlerinin okullar arasında farklılık gösterebildiği gözlemlenmiştir.

Tablo 4'te yer alan öğretmenlerin memnuniyet ölçeğine göre Beytepe Anaokulu Ana binasındaki öğretmenler anaokulu bahçesinden çok memnunken (5), diğer okullardaki memnuniyet yüzdeleri biraz daha düşüktür; ancak yine yüksek seviyededir. Ayrıca tablodaki sonuçlara göre Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulunda tören ve kutlamalar için uygun düzenlemeler yapılamadığı için öğretmenlerin memnuniyetinin biraz daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Buna karşın diğer iki okulun öğretmenleri bu konuyla ilgili memnuniyetlerini yüksek olarak belirtmişlerdir. Beytepe Ana Bina ve Ek Binası öğretmenlerinin sınıf iç mekan düzenlemeleri ile ilgili sorulara da tama yakın puanlar verdikleri gözlemlenmiştir, Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki puanlar da yüksek olmasına rağmen diğer okullara kıyasla daha düşüktür.

Koridorlar, ulaşım ve acil durum düzenlemeleri ile ilgili 6,10,12,14,17,21 ve 41 nolu soruların çoğuna Beytepe Ana Bina ve Ek Binası öğretmenleri tam puan (5) yada tama yakın puanlar verirken, bu soruları Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki öğretmenler biraz daha düşük puanlandırmıştır. Ders dışı boş zaman aktiviteleri ile ilgili sorular öğrenci ve öğretmen için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bahçe, yeşil alan düzenlemeleri ve ders dışı boş zaman aktiviteleri ile ilgili olarak sorulmuş 1,2,3,15,16 ve 47 nolu sorularda da Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki ortalamalar diğer okullara göre biraz daha düşüktür; ancak yine yüksek seviyededir. Aynı şekilde hijyen, kütüphane ve engelli öğrencilere uygun düzenlemeler ile ilgili 34,45 ve 35 nolu sorularda da Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki öğretmenlerin diğer okullara göre memnuniyetleri daha düşüktür.

Ayrıca üç okulun öğretmeni de sınıflara ulaşmasını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi konusunda memnun olduklarını ölçekte belirtmişlerdir. Koridorların yangın, deprem gibi acil durumlar için uygun düzenlemelerin yapılması konusunda Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki öğretmenler daha düşük puanlandırma yapmışlardır. Ayrıca Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki öğretmenler veli görüşme odasının ve öğretmenler odasının koridorun en ucunda öğrencilerin erişemeyeceği bir konumda olmasından ötürü memnun olduklarını ancak veliler ile görüşme halindeyken çocuklara kolayca ulaşamadıklarını bu durumda öğretmenlerin birbirleriyle anaokulunun içinde telefonla haberleştiklerini ve zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenler çocuklar yemek yerken yemek masalarının arasından geçemediklerini ve kendilerinin de çocuklarla aynı anda yemek yediği koşulda çocukları kontrol edemediklerini iletmışlerdir. Ayrıca yemekhanenin bulunduğu alt kata inen dönüşlü merdivenler çocuklar için tehlikeli olabilmektedir. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki öğretmenler, diğer anaokullarının aksine merdivenlerin tehlike oluşturduğunu ölçekte de belirtmişlerdir.

Görsel 13. Ayser Ve İhsan Doğramacı Anaokulu Yemekhanesine İnen Merdivenler

Koridor ve merdivenlerin yeterince aydınlatılması, dersliklerin bulunduğu katların, öğrencilerin inmesi ve çıkması bakımından uygun olarak düzenlenmesi ve pencere vb. yerlerden düşmelerini önleyecek önlemler alınması ile ilgili üç anaokulundaki öğretmenler de ölçeği puanlarken memnuniyetlerini belirtmişlerdir.

2.2.2. Gözleme Dayalı Bulgular

Bu bölümde, okul binalarının ayrı ayrı değerlendirilmesi yerine, bir arada ve yer yer karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi öngörülmüştür.

Beytepe Anaokulu Ana binası Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü'nde fakülte binalarına yakın konumlandırılmıştır. Ek Bina ise fakülte binalarından uzaktadır, gürültü kirliliğini engellemek, şiddetli rüzgar ve egzoz gazlarının etkisini azaltma ve çocuğun oksijen ihtiyacını sağlamak açısından son derece uygun bir konumda olduğu düşünülmektedir.

Ek Binanın yeni inşa edilmiş olması sebebiyle bitki çeşitliliğinin yok denecek kadar az olduğu tespit edilmiştir ve bahçede çocukların oynayabileceği yeterince alanın bulunmadığı görülmektedir. Bahçeye giden ince kaldırım yolunun da çocuklar için tehlike arz edebileceği görülmüştür. Beytepe Anaokulu Ana binasının bahçesi ise çocuklar için hem oyun alanı hem de gölgelikli dinlenme alanı sağlamaktadır. Bu anaokulunda çoğu mekandan bahçeye çıkışın sağlanabiliyor olması çocukların

bahçede daha fazla vakit geçirebilmeleri için imkan sağlamaktadır ancak burada da gölgelik alanlar çok yeterli bulunmamıştır.

Görsel 14. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu Çocuk Oyun Bahçesi

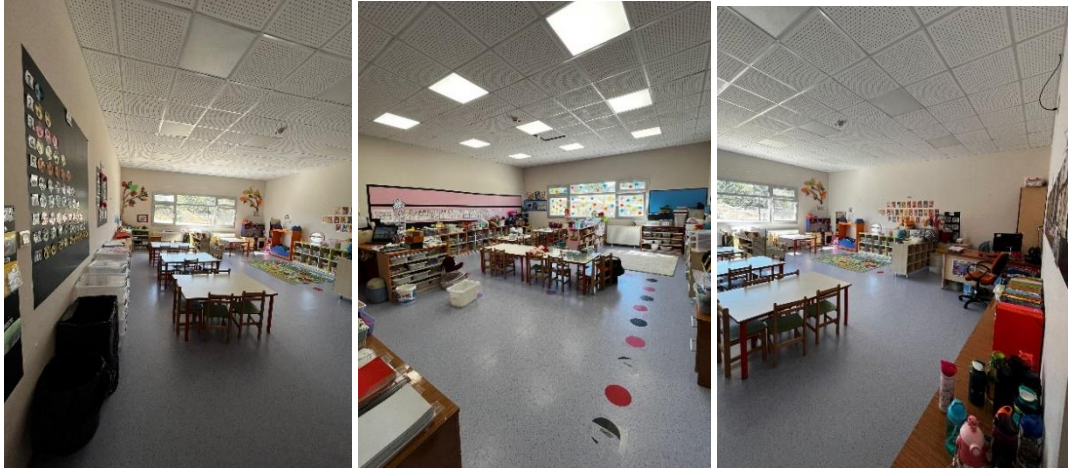
Beytepe Anaokulu Ana bina ve Ek binasında okul giriş-çıkışları tek noktadan yapılmaktadır. Bu okulların girişlerinde bulunan güvenlik sayesinde çocuklar dışarıdan gelebilecek tehlikelerden korunmaktadırlar. Hacettepe Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesinin hemen yanına konumlandırıldığından, çocukların güvenliği nedeniyle yönlendirme levhası yada tabela gibi işaretler tercih edilmemiştir. Anaokulu ağaçlar sebebiyle görünmemektedir ve uzun bir merdiven ile bahçeye giriş sağlanmaktadır. Anaokulu bu şekilde çevreden gizli ve tehlikelere karşı korunaklı hale getirilmiştir.

Görsel 15. Beytepe Anaokulu Ek Binası Çocuk Oyun Bahçesi(Sağda) Beytepe Anaokulu Ana Binası Çocuk Oyun Bahçesi(Solda)

Çocuklar için anaokullarında kullanışlı iç mekanlar tasarlayabilmek için mekan içerisinde aktivite çeşidine göre sınıflandırılma yapılması gerekmektedir. Bu yöntem çocuğun konsantrasyonunu ve öğretmenin çocuğu daha iyi gözlemleyebilmesi için uygulanmalıdır. Üç anaokulunda da sınıf ve aktivite alanlarının iç mekanlarında sınıflandırılma ve alanlara ayırma yönteminin uygulandığı gözlemlenmektedir. Ayrıca sınıflar tüm anaokullarında giriş katta bulunduğundan çocukların erişimi kolaydır. Ek binadaki sınıflar büyük olduğundan çocuğun kullanabileceği yeterli alan sağlanmıştır.

Beytepe Anaokulu Ek Binasında bulunan oyun alanlarında hem birlikte kitap okuma ve depolama, resim çizme, boyama gibi masa başı aktivitelerini ile teknik gereklilikleri bir araya getirilebildiği, hem de çocuğun koşup oynaması ya da yerde oturarak oyuncaklarla oynadığı daha yoğun fiziksel aktiviteler için yer ayrıldığı görülmektedir. Sınıfların hem doğal hem de yapay ışık ve hava alabilmeleri için uygun cephede konumlandırıldığı ve büyük pencere açıklıkları bulundurduğu görülmektedir.

Görsel 16. Beytepe Anaokulu Ek Binası Sınıfları

Görsel 17. Beytepe Anaokulu Ek Binası Aktivite Alanları

Ayrıca Beytepe Anaokulu Ek Binasında çocukların basketbol, voleybol, futbol gibi takım oyunlarını erken yaşta öğrenebilmeleri için ayrılmış bir spor salonu da mevcuttur, ancak havalandırma yeterli olamayabilmektedir ve sadece yapay ışıklandırma kullanılmaktadır. Bunun haricinde bu anaokulunda çocuklar erken yaşta bilgisayar ile tanışabilmesi amacıyla bilgisayar sınıfı bulunmaktadır.

Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu'ndaki sınıflar hem eğitim hem oyun hem de uyku alanı olarak kullanılmaktadır. Diğer iki anaokulundaki gibi ayrıca uyku odası bulunmamaktadır. Alan yetersizliğinden ötürü sınıflar esnek mekan olarak tasarlanmak durumunda kalmıştır. Her sınıfın kendi tuvaleti bulunmaktadır bu sayede çocuğun acil bir ihtiyacı olması durumunda tuvaletlere kolay ulaşılabilir. Ancak tuvaletlerin sınıflara açılır olması hijyen açısından sakıncalı olabilecektir. Ayrıca havalandırmanın yetersizliği sınıflarda koku problemine neden olabilecektir. Ölçeğe verilen cevaplarda hijyen konusu da ele alınmıştır. Her sınıfta, depolama ünitelerinin dışında depo bulunması konusuna da değinilmiştir. Buna ek olarak çocukların spor aktivitelerini yaptıkları salon artık başka amaçla kullanılmaktadır. Çocuklar sadece bahçeyi kullanabilmektedir.

Görsel 18. Ayser Ve İhsan Doğramacı Anaokulu Sınıf ve Tuvalet

Beytepe Anaokulu Ana Binasındaki sınıflarda ise alan daha kısıtlıdır. Depolama üniteleri ile sınırlandırma yapıldığı gözlemlenmektedir. Doğal havalandırma ve ışık çok yeterli bulunmamıştır. Sadece yapay ışıktan faydalanılabilmektedir. Ayrıca ana binada çok sayıda kullanılmayan sınıf da bulunmaktadır. Bu alanlar için başka işlevler düşünüleceği belirtilmiştir.

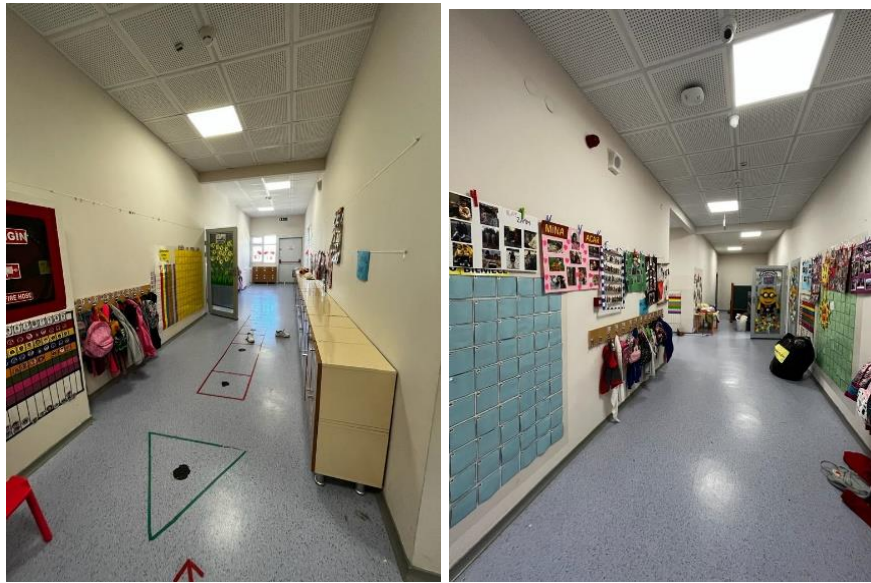
Görsel 19. Beytepe Anaokulu Ana Binası Sınıf Ve Aktivite Alanları

Üç anaokulunda da koridorlarda çocukların mont, çanta, şemsiye, ayakkabı gibi kişisel eşyaları için çok sayıda ahşap depolama üniteleri ve çocukların kendi boylarına uygun askılıklar mevcuttur. Koridorlarda aynı zamanda çocukların kendi elleriyle yaptıkları resim ve boyamalar sergilenmektedir.

Beytepe Anaokulu Ek binası ve Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulundaki iç mekan mobilya ve donatı elemanlarının Beytepe Anaokulu Ana binasına kıyasla daha yeni olduğu gözlenmektedir. Kırık ve çocukların kullanımına uygun olmayan mobilyaların tamir edilmesi yada yenilenmesi gerekmektedir. Aynı zamanda Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu bahçesinde bulunan çocuk oyuncaklarının da çevre şartları nedeniyle eskidiği görülmektedir.

Görsel 20. Ayser Ve İhsan Doğramacı Anaokulu Koridor, Depolama Üniteleri ve Askılıklar

Görsel 21. Beytepe Anaokulu Ek Binası Depolama Üniteleri ve Askılıklar

Görsel 22. Beytepe Anaokulu Ana Binası Depolama Üniteleri Ve Askılıklar

Beytepe Anaokulu Ana Bina ve Ek Binasında bulunan yemekhane alanı çocuk sayısına uygun olarak tasarlanmıştır. Gerekli durumlarda mevcut öğrenci sayısından daha fazla kişiye servis edebilecek büyüklükteledir. Ancak Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu restoran olarak planlandığından mutfak alanı gereğinden büyük, çocukların yemek yediği alan ise ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalabilmektedir.

Görsel 23. Beytepe Anaokulu Ana Binası Yemekhanesi (sağda) Beytepe Anaokulu Ek Binası Yemekhanesi (solda)

Beytepe Anaokulu Ana Bina ve Ek Binasında çocukların kitap okuma alışkanlığı edinebilmeleri için çocuk kütüphanesi oluşturulmuştur. Bu kütüphane alanı çocuk kitap okuma saatlerinde öğretmenlerinin onlara kitap okuyabilmeleri için düzenlenmiştir. Çocuklar için böyle bir alan düşünülmesi önemli görülmüştür. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulunda ise çocuklar için ayrı bir kütüphane alanı düşünülmediği görülmüştür; çocuklar sınıflarda kitap okuma etkinliği yapmaktadır.

3. BÖLÜM: TARTIŞMA VE SONUÇ

0-6 yaş çocuk gelişiminin temellerinin atıldığı, ilerleyen yıllardaki kişilik özelliklerinin şekillendiği dönemdir. Erken çocukluk dönemi olarak adlandırılan bu zaman diliminde, çocuklar zamanlarının çoğunu okul öncesi eğitim kurumlarında geçirmektelerdir. Çocukların bu dönemde, yaşam boyu gelişimlerine ve öğrenmelerine temel oluşturan, fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal becerilerini, meraklarını, yaratıcılıklarını, eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerini geliştirmelerinin desteklenmesi gerekmektedir. Çocukların özgürce dünyayı keşfettikleri, evlerinde hissettikleri ve rahat hareket edebildikleri ortamlarda öğrenir ve gelişirler. Bu nedenle okul öncesi eğitim yapısının hijyenik, güvenli ve çocuk için ilgi çekici olması önemlidir, aynı zamanda, çocukların ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Babaroğlu, 2018, s. 1319).

Günümüzde Türkiye’de bulunan okul öncesi eğitim kurumları çeşitli yasa ve yönetmeliklerle resmi ve özel kuruluşlar tarafından açılmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından denetlenmekte ve desteklenmektedir (Babaroğlu, 2018, s. 1318). Okul öncesi eğitim mekanları tasarlanırken çocukların kullanımına uygun olması için bazı standartlara uyularak tasarlanması gerekmektedir. Bu standartlar Milli Eğitim Bakanlığınca “Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları” olarak belirlenmiştir (Erzurum vd., 2020, s.375).

Bu çalışma kapsamında; okul öncesi eğitim yapılarında, mekan düzenlemeleri ile ilgili öğretmenlerin iç mekan memnuniyetlerini araştırmak amacıyla öncelikle Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ana Binası, Hacettepe Üniversitesi

Beytepe Anaokulu Ek Binası ve Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu incelenmiştir. Ardından bu anaokullarında görev alan toplamda 17 anaokulu öğretmeni ölçek uygulamasına dahil edilmiştir. Bunun yanında, iç mekan bileşenleri, mekansal gereksinimler, renk, ışık, malzeme, doku, mobilya ve donatı, havalandırma, iklimlendirme ve iç mekan hava kalitesi, akustik ve aydınlatma olarak sınıflandırılıp incelenmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ana Binası, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ek Binası ve Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulu arasında sadece Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ek Binası okul öncesi öğrencileri için eğitim yapısı olarak inşa edildiğinden ve Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu'na uygun olarak tasarlandığından diğer okullara göre işleve daha uygun olduğu söylenebilir. Ayser ve İhsan Doğramacı Anaokulunda öğretmenler çoğunlukla depolama alanı yetersizliği, tuvalet kaynaklı sınıf hijyeni ve havalandırma yetersizliği konularına değinmişken, ölçeğe verilen yanıtlara göre Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ana Binası öğretmenlerinin neredeyse tamamı okuldan memnundur. Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Ek Binası öğretmenleri ise binanın yeni oluşundan ötürü bahçedeki yeşil alanın henüz yetersiz olduğunu, bahçede çocukların oyun oynamaları ve dinlenmeleri için yeterli alanın henüz oluşturulmamış olduğunu ve velilerin bekleyebilecekleri alan konusundaki ihtiyacı belirtmişlerdir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgulardan da yola çıkılarak; anaokulu iç mekan tasarımlarına yönelik aşağıdaki öneriler sunulabilecektir:

- Öğrencilerin bahçede oyun oynamaları ve dinlenmeleri için yeterli alan oluşturulmalı, bahçede düştüklerinde zarar göremeyecekleri şekilde zemin önlemleri alınmalı ve yeterli yeşil alan oluşturulmalıdır. Giriş-çıkışlar planlanırken, ulaşımın yanında, çocukların güvenliği de göz önünde bulundurulmalıdır.
- Hem öğrenciler hem de öğretmenler için ders dışı zaman düzenlemesi ve aktiviteler için yeterli alan düşünülmelidir. Ayrıca öğretmenlerin dinlenmesi için çeşitli faaliyet alanları oluşturulmalıdır.

- Lavaboların çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak tasarlanması ve merdivenlerin çocuklar için tehlike oluşturmayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.
- Engelli öğrenciler için sınıflara ulaşım, lavabolar, tuvalet, asansör ve rampa gibi düzenlemeler yapılması gerekmektedir.
- Koridorlarda yangın, deprem gibi acil durumlar için uygun düzenlemelerin yapılması, koridordaki merdivenlerin yeterince aydınlatılması ve çocukların sınıflara kolayca ulaşabilecekleri şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.
- Koridorların ve sınıfların zemininin kaymayacak ve kolay temizlenebilir malzemeden yapılması gerekmektedir. Kazalar, yaralanmalar göz önünde bulundurularak güvenlik önlemleri alınmalıdır, iç mekanda sivri köşeli, sert malzemeli mobilya ve donatı elemanlarından kaçınılmalıdır.
- Çocukların erken yaşta kitap okuma alışkanlığı edinebilmeleri için anaokullarında çocuk kütüphanesi oluşturulmalıdır.
- Anaokulu yemekhaneleri tasarlanırken, çocukların bir arada rahat yemek yiyebilmelerine olanak sağlaması, çocukların ölçülerine uygun mobilyalar kullanılması ve öğretmenlerinin onlara yardımcı olabilmesi için masalar arası geçiş alanlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- Çocukların anaokullarında aidiyet duygusunu kazanabilmeleri için kişisel eşyalarını depolayabilecekleri, kendi ölçülerine uygun, yardım almadan kullanabilecekleri depolama üniteleri ve askılıklar düşünülmelidir. Aynı zamanda yapmış oldukları çizim ve boyamalar için sergi üniteleri aidiyet duygusunu kazanabilmeleri için önerilmektedir.
- Anaokullarında bulunan donatı ve mobilyaların dayanıklı ancak sert olmayan, kullanışlı, değiştirilebilir, kolay temizlenebilir malzemelerden üretilmiş olması ve çocuğa zarar verebilecek kimyasallar içermemesi gerekmektedir. Boyasız veya su bazlı ya da diğer doğal üst yüzey işlemlerinden biri uygulanmış ahşap, sağlığa zararsız, kolay işlenebilir, estetik değeri kolayca arttırılabilen, renk ve desen çeşitliliği olan bir malzeme olduğundan; çocuk mobilyalarında özellikle yumuşak yapıdaki türlerinin kullanılması önerilmektedir.
- Özellikle aktivite alanlarında ve sınıflarda yeterli doğal aydınlatma ve doğal havalandırma sağlanmalıdır.

- Çocukların uzun süreli yüksek düzeyde gürültüye maruz kalmaması için anaokullarında ses yalıtımına önem verilmelidir.
- Sınıflar ve aktivite alanları çocuğu yönlendirebilmeli, boyutu ve mekânsal kurgusuyla çocuğa hareket özgürlüğü sağlayabilmelidir.

Bu araştırma Ankara il sınırları içerisindeki üç anaokulu ile sınırlı olduğundan benzer bir araştırmanın farklı öğretim kademelerine ve daha büyük örneklem gruplarına yapılması araştırmanın detaylandırılması için yararlı olabilecektir. Böylece hem öğretmenler ve hem de öğrenciler için daha huzurlu ve güvenli eğitim ortamlarının oluşturulması sağlanabilecektir. Aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı'nın 2015 yılında yayınlamış olduğu Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu'nun, değişen yapı malzemeleri, değişen kullanıcı gereksinimleri ve teknoloji ile birlikte güncellenmesi hem tasarımcı hem de kullanıcı için yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Aktürk, E., Şen, D.E. (2019). İbrahim Hakan Karataş, Feride Öksüz Gül (Ed.). *ISPC 2019 Bildiri ve İyi Örnekler Tam Metin Kitabı*, s.43-60. İstanbul: Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları.
- Aleşensoy, S. (2019). İbrahim Hakan Karataş, Feride Öksüz Gül (Ed.). *ISPC 2019 Bildiri ve İyi Örnekler Tam Metin Kitabı*, s.43-60. İstanbul: Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları.
- Angelaki, S., Trianatafyllidis G.A., Besenecker, U. (2022). Lighting in Kindertartens: Towards Innovative Design Concepts for Lighting Design in Kindertartens Based on Children's Perception of Space. *Sustainability 2022*, 14/2302, s. 1-22.
- Ayyıldız, E., Kahraman E. (2019). *Türkiye'de Okul Öncesi Sınıflarının Fiziksel Özellikleri ve Tasarımları Üzerine Yapılmış Çalışmaların İncelenmesi. Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3/1, s. 47-60.
- Aykut, N. C., Çınar, M.(2018). Eğitimde Gözden Kaçabilen Bir Nokta: Sınıf Akustiği. *Değişen Dünyada Eğitim*. S. 332-336.
- Babaroğlu, A. (2015). Anaokullarında İç Ortam Hava Kalitesi. *Tesisat Mühendisliği Dergisi*, 23/150, s. 5-12.
- Babaroğlu, A. (2018). Eğitim Ortamları Açısından Okul Öncesi Eğitim Kurumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18/3, s. 1313-1330.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baran, M., Yılmaz, A., Yıldırım, M. (2007). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, s. 27-44.Diyarbakır.
- Birinci, A. (2005). 0-6 Yaş Grubu Çocukların, Ev ve Yakın Çevresinde Kazalardan Korunabilmesi İçin Yapılacak Mekan Tasarımı ve Fiziksel Ortam Düzenlemeleri ile

Alınacak Önlemler Üzerine Bir Çalışma. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İç Mimarlık Anabilim Dalı.

Birken, İ. (2018). *Anaokulu Öğretmenlerinin Mesleklerine Yönelik İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İzmir Ekonomi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Burdurlu, E., Kılıç Y., İlçe A.C. ve diğerleri. (2004). Okul Öncesi Çocuk Mobilyaları İle İlgili Ebeveyn Görüşleri Ve Öngörülen Mobilya Tasarım Ölçütleri. *Teknoloji*, 7/1, s. 139-149).

Çandır, Tuğba. (2020). *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 48-66 Aylık Çocukların Eğitim Ortamlarının Mekansal Özelliklerine İlişkin Değerlendirmelerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Temel Eğitim Anabilim Dalı. İzmir.

Dılmaç, Elif Sinem. (2018). *Anaokulları Sınıf Mekanlarında Rengin Çocuk Psikolojisine Etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İç Mimarlık Programı. İstanbul.

Elibol, G.C., Kılıç, Y., Burdurlu, E. (2006). Okul Öncesi Çocuk Oyuncaklarında Malzeme Kullanımı ve Renk Tercihleri. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8/3, s. 35-43).

Erzurum, E.N., Soyluk, A., İlerisoy, Z.Y. (2020). Anaokulu Oyun Odalarının Fiziksel Özelliklerinin Malzemeler Açısından İncelenmesi; Konya İli Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13/70, s. 373-382.

Güneyli, C. (2019). İlköğretim Sınıf Mekanlarının İç Ortam Hava Kalitesi Bakımından Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. İç Mimarlık Anabilim Dalı. İstanbul.

Hamraz, H. (2021). The Role of Kindergarten Architectural Design In Increasing the Creativity of Children. *Science and Education Scientific Journal*, 2/12, s. 146-151.

İplikçioğlu, M. (2019). (Yüksek Lisans Tezi). *Okul Öncesi Eğitim Yapılarında İç Mekan Çevresel Faktörlerin Değerlendirilmesi; Konya Örneği*. Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Mimarlık Anabilim Dalı. Konya.

Kalemci, F. (1995). Ankara İl Merkezinde Bulunan Özel ve Resmi Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Çevre Düzenlenmesi ve Çalışan Eğitimci Personelin Nitelikleri Yönünden Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Kılıç, A., Şahin, B.E. (2019). Görme Engelli Çocuklar için Anaokulu Tasarımında Fiziksel Çevre Niteliğinin Değerlendirilmesi. *Online Journal of Art and Design*, 7/1, s. 149-170.

Kızılkın, G., Canbay Türkyılmaz, Ç. (2021). Sürdürülebilir Mimari Yaklaşım ile Tasarlanmış Okul Öncesi Eğitim Yapılarında Ergonomi Kavramının Bahriye Üçok Ekolojik Anaokulu Örneği Üzerinden İncelenmesi. *Megaron*, 16/1, s. 53-67.

Köse Doğan, R., Baksi, S. (2019). Çocuk Mekanlarında Güncel Tasarım Yaklaşımları. *Yakın Mimarlık Dergisi*, 2/2, s. 90-102.

Kurt, F. Ve AYTEKİN, A. (2015). 0-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazaları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2(1), 22-32.

MEB. (2015). Eğitim Yapıları Asgari Tasarım Standartları Kılavuzu-Milli Eğitim Bakanlığı inşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı.

http://erbaa.meb.gov.tr:http://erbaa.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_12/06090414_2015_egitim_yapilari__asgari_tasarim_standartlari___klavuzu.pdf adresinden alındı

Mohidin, H.H.B., Ismail, A.S., Ramli, H.B. (2015). Effectiveness of Kindergarten Design in Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 202, s.47-57.

Monahan, T. (2002). Flexible Space and Built Pedagogy: Emerging IT Embodiments. *Inventio*, 4(1), 1-19.

Parlak Yıldız, İ. S. (2017). İlkokul Mekanlarında Tasarım Bileşeni Olarak Renk Olgusunun Etkileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Mimarlık Anabilim Dalı. İstanbul.

Pürlüsoy, İnci, (2022). Eğitim Mekanları Ve Güncel Yaklaşımlar: Esnek Öğrenme Alanları. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi. İç Mimarlık Anasanat Dalı. Ankara.

- Radmard, S., Karataş, İ.H., Öksüz Gül, F. (2021). Okul Yapısının Tasarımı ve Estetiği: Ulusal ve Uluslararası Perspektifte İçerik Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36/2, s. 406-429.
- Sancak, Tuğba. (2019). *Öğretmenlerin Okullardaki Mekân Düzenlemelerine İlişkin Memnuniyetleri İle Mutluluk Ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı. İstanbul.
- Sancak, T., Yıldırım, B. (2019). Okullarda Mekansal Düzenleme Memnuniyet Ölçeği. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12/2, s. 635-655.
- Selimhocaoglu, A. (2017). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel Koşullarının İncelenmesi Kırşehir İli Örneği. *International Periodical for the Languages and History of Turkish or Turkic*, 12/28. S. 651-662.
- Sezer, Halime Nur. (2019). Türkiye’de Okul Öncesi Mimarisi İle İlgili Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. İbrahim Hakan Karataş, Feride Öksüz Gül (Ed.). *ISPC 2019 Bildiri ve İyi Örnekler Tam Metin Kitabı*, s.72-82. İstanbul: Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları.
- Soyupak, İ. (2018). *Okul Öncesi Eğitimde Bilişsel Gelişimi Destekleyici Mobilya Tasarımı*. (Sanatta Yeterlilik Tezi). Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. İç Mimarlık Anasanat Dalı. İstanbul.
- Strumińska-Kutra, M. & Kołodkiewicz, I. (2018). Case study. İçinde M. Ciesielska ve D. Jemielniak (Eds.), *Qualitative Methodologies in Organization Studies*, s. 1-32. Springer.
- Şenalp, Ş., Çınar, K., (2022) Çocuk Dostu Okul Öncesi Eğitim Yapılarında Aranılan Mimari Tasarım Kriterleri. *Konya Sanat Dergisi*, 5, s. 48-70.
- Şenol, G. (2004). *Okul Öncesi Eğitimde Anaokulları ile Mimarlık-İçmimarlık Tasarım İlkelerine Genel Bakış*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. İç Mimarlık Anasanat Dalı. İstanbul.
- Öztürk, A., Bayrak, D. (2017). Anaokullarındaki Doğal Mekan ve Materyallerin Çocuk Gelişimindeki Yeri. *Social Sciences NWSASOS*, 12/1, s. 25-36.

Öztürk, B., Tayılga G. (2021). Anaokulu İç Mekan Oyun Alanlarına Yönelik Kavramsal Yaklaşımlar: İç Mimarlık Tasarım Stüdyosu Deneyimi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication TOJDAC*, 11/4, s. 1226-1238.

Taşçı, Burcu Gülay. (2015). Sürdürülebilirlik Eğitiminde Somut Materyal Olarak Mimarlık. *Ekoyapı Dergisi*. 5/25, s. 40-45).

Temel, Hamide. (2021). Evaluation of the Differences in Kindergarten's Classroom Designs on Student Projects. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication TOJDAC*, 11/4, s. 1303-1314.

Tezel, E. A. (1999). Design Model for the Space Planning Child Care Centers. Doktora Tezi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Bilkent Üniversitesi, Ankara.

Ünver R. (1984). Yapıların İçinde Işık-Renk İlişkisi. (Doktora Tezi). YTÜ F.B.E. İstanbul.

Yanılmaz, Z., Sönmez E., Ertuş Beşir, Ş. (2019). Okul Öncesi Eğitim Yapılarında Aktivite Alanlarının Ergonomik Düzenlemeler Doğrultusunda Tasarlanması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12/65, s. 522-530.

Yavuz Öden, Hülya. (2021). Anaokulları İç Mekan Tasarımında Eğitime Yönelik Mekan İhtiyaçları ve Montessori Anaokulları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 14/86, s. 281-293.

Worldpress. Özel Eğitim Teknoloji. İşitme Engelli Öğrencilerin Eğitiminde Yardımcı Teknolojiler. Erişim: 2018.

<https://aikebaier.wordpress.com/isitme-engelli-ogrencilerin-egitiminde-yardimci-teknolojiler/>

EKLER

EK-1: Memnuniyet Ölçeği

<i>Lütfen aşağıdaki soruları size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneği "X" işareti koyarak cevaplandırınız.</i> <i>Bu okulda:</i>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Öğrencilerin bahçede oyun oynamaları için uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
2. Öğrencilerin bahçede dinlenmesi için yeteri kadar oturma alanı oluşturulması beni memnun etmektedir.					
3. Öğrencilerin bahçede düştüklerinde zarar görmeyecekleri şekilde önlem alınması beni memnun etmektedir.					
4. Kantin, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
5. Dersliklerin aydınlatma sistemi yeterlidir olması beni memnun etmektedir.					
6. Koridorlar, öğrencilerin sınıflara ulaşmasını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
7. Derslikler öğrenme ortamı için uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
8. Lavabolar öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
9. Merdivenler tehlikeyi önleyecek şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
10. Koridor ve merdivenler yeterince aydınlatılması beni memnun etmektedir.					
11. Dersliklerin bulunduğu katlar öğrencilerin inmesi ve çıkması bakımından uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
12. Pencere vb. yerlerden düşmeleri önleyecek önlemler alınması beni memnun etmektedir.					
13. Bahçesinde yeteri kadar yeşil alan oluşturulması beni memnun etmektedir.					
14. Öğrencilere tehdit oluşturabilecek çevresel etkenlere karşı önlem alınması beni memnun etmektedir.					
15. Ders dışı zaman düzenlemesi (kantin, oyun, spor, sosyal etkinlik gibi) öğrenciler için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.					
16. Ders dışı zaman düzenlemesi öğretmenler için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.					
17. Kantin öğrencilerin rahat bir şekilde ulaşabilecekleri konumda ayarlanması beni memnun etmektedir.					
18. Öğretmenlerin nöbet düzenlemeleri okulun fiziki yapısına uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
19. Duyuru ve görsel materyal paylaşımı için uygun alanlar oluşturulması beni memnun etmektedir.					
20. Öğretmenler odası ile derslikler arasındaki ulaşım uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					

<p><i>Lütfen aşağıdaki soruları size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneği "X" işareti koyarak cevaplandırınız.</i></p> <p><i>Bu okulda:</i></p>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
21. Koridorlar acil durumlar (yangın, deprem vb.) için uygun düzenlemelerin yapılması beni memnun etmektedir.					
22. Bu okulda öğretmenler odasının düzenlenmesi öğretmenlerin ihtiyacına uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
23. Öğretmenler odasının konumu, öğrenci ve veli ulaşımı için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.					
24. Öğretmenler odasının iç donanımı (masa, sandalye, dolap vb.) öğretmenlerin ihtiyacına uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
25. Öğretmenlerin temel ihtiyaçları için yeterince alan oluşturulması beni memnun etmektedir.					
26. Öğretmenlerin dinlenmesi için çeşitli faaliyet alanları (dinlenme, akademik çalışma, spor vb.) oluşturulması beni memnun etmektedir.					
27. Yeterli biçimde (materyaller, sınav ve sergi malzemeleri vb.) arşiv alanı oluşturulması beni memnun etmektedir.					
28. Rehberlik servisinin yeri öğrencilerin kolay bir şekilde ulaşabileceği konumda seçilmesi beni memnun etmektedir.					
29. Rehberlik servisinin büyüklüğü grup görüşmeleri için uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.					
30. Rehberlik servisi, öğrencilerin rahat bir şekilde danışmada bulunmalarına uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
31. İlk yardım uygulamalarının yapılmasına uygun olarak revir dizayn edilmesi beni memnun etmektedir.					
32. Giriş-çıkışlar öğrencilerin ulaşımını kolay bir şekilde sağlayabilecekleri şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
33. Laboratuvarlar öğrencilerin öğrenmeleri için uygun bir şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
34. Engelli öğrenciler için (dersliklere ulaşım, lavabolar, asansör, rampa vb.) uygun düzenlemeler yapılması beni memnun etmektedir.					
35. Kütüphane öğrencilerin kitap vb. okumasını teşvik edecek şekilde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.					
36. Velilerinin bekleyebileceği alanlar oluşturulması beni memnun etmektedir.					
37. Tuvalet, sınıf, kurs sınıfları ve acil durum tabelaları ve işaretlerinin konumları öğrencilerin görmesi bakımından uygun olarak ayarlanması beni memnun etmektedir.					
38. Yönlendirme levhaları/yazıları –işaretleri uygun yerlere konulması beni memnun etmektedir.					
39. Sınıf duvarları öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak boyanması beni memnun etmektedir.					

Lütfen aşağıdaki soruları size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneği "X" işareti koyarak cevaplandırınız. Bu okulda:	Kesinlikle	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle	Katılıyorum
40. Bahçe içi gölgelik alanlar oluşturulması beni memnun etmektedir.							
41. Koridorların ve dersliklerin zemini öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi beni memnun etmektedir.							
42. Bazı alanların, öğrencilerin yeniden şekillendirilecek biçimde (boyama, resim yapma, vb.) düzenlenmesi beni memnun etmektedir.							
43. Tören-kutlama gibi etkinlikler için uygun düzenlemeler yapılması beni memnun etmektedir.							
44. Dersliklerin iç düzenlemeleri (sıraların dizilişi, grup çalışmaları düzeni, askılıkların yeri, yazı tahtasına göre konumu vb.) uygun biçimde düzenlenmesi beni memnun etmektedir.							
45. Hijyen ve temizlik faaliyetleri düzenli olarak yürütülmesi beni memnun etmektedir.							
46. Kırılan, bozulan ya da arızalan araç/gereçler (musluk, floresan, kapı kolu, pencereler vb.) zamanında tamir edilmesi beni memnun etmektedir.							
47. Yeterince sosyal etkinlik düzenlemesi beni memnun etmektedir.							

Bu okulda mekânsal düzenlemelerde alınan kararlarda öğretmenlerin görüşlerine başvurulmakta mıdır? () Evet () Hayır () Kısmen

"Okulunuzdaki mekânsal düzenlemeler açısından öğretmen olarak mutluluk duyacağınız okulu tanımlayınız."

"Okulunuzdaki mekânsal düzenlemeler açısından öğretmen olarak görev yapmak istemeyeceğiniz okulu tanımlayınız."

Görev yapmakta olduğunuz okul görev yapmakta mutluluk duyacağınız okul tipine ne derecede uymaktadır?

Tamamen	Yeterince	Kısmen	Çok Az	Hiç

Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulu

Tarih: 01/12/2023 12:47
Sayı: E-66777842-300-00003227907

00003227907

Sayı : E-66777842-300-00003227907
Konu : Etik Kurulu İzni (Sera GÜLNAR)

01/12/2023

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 20.11.2023 tarihli ve E-44513094-100-00003205603 sayılı yazınız.

Kurulumuzun 25.04.2023 tarihli toplantısında onaylanmış olan, Enstitünüz İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Sera GÜLNAR'ın, Doç. Dr. Gülçin CANKIZ ELİBOL danışmanlığında yürüttüğü "*Anaokulu Öğretmenlerinin Mekan Memnuniyetlerinin Araştırılması: Hacettepe Üniversitesi Anaokulu Örneği*" başlıklı tez çalışması için vermiş olduğunuz protokol revizyonu talebi dilekçeniz Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulunun **28 Kasım 2023** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. İsmet KOÇ
Kurul Başkanı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5FA34CA4-BAB6-47CC-9116-6BCC2316BC77

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres:

E-posta: Elektronik AŞ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: Faks:

Keş:

Bilgi için: Busak CHAN

Bilgisayar İşletmeni

Telefon: 03123051082

Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu Tez Raporunda,

Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,

görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,

başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,

atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,

kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,

bu Tez Raporunun herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez Raporu olarak sunmadığımı beyan ederim.

07/02/2024

Sera GÜLNAR

Yüksek Lisans Orijinallik Raporu

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

Tezin Başlığı: Anaokullarında Mekansal Memnuniyetin Araştırılması: Hacettepe Üniversitesi Anaokulu Örneği

Yukarıda başlığı verilen Tezimin tamamı aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
07/02/2024	63	103088	08/01/2024	%17	2288647317

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (07/02/2024)

Sera GÜLNAR

Öğrenci No.: N20233971

Anabilim Dalı: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı

Program (işaretleyiniz):

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora
x			

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Doç. Dr. Gülçin Cankız ELİBOL

Master's Thesis Originality Report

HACETTEPE UNIVERSITY

Institute of Fine Arts

Title: Kindergarten Place Satisfaction Research: Hacettepe Kindergarten Example

The whole thesis report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. According to the originality report, obtained data are as follows.

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
07/02/2024	63	103088	08/01/2024	%17	2288647317

Filtering options applied are:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read the Hacettepe University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (07/02/2024)

Sera GÜLNAR

Student No.: N20233971

Department: Interior Architecture and Environmental Design

Program/Degree (please mark):

Master's	Proficiency in Art	PhD	Joint Phd
x			

SUPERVISOR APPROVAL

APPROVED.

Assoc. Prof. Gülçin Cankız ELİBOL

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin/raporumun tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır. Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin/sanat çalışması raporumun tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde/sanat çalışması raporumda yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim. Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim/sanat çalışması raporum aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/ Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren .. yıl ertelenmiştir. (1)
- Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

07/02/2024

Sera GÜLNAR

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge

(1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü teziere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

